

Fimmtudaginn 3. maí 1979.

Nr. 9/1979.

Ákæruvaldið

(Bragi Steinarsson, settur vararíkissaksóknari)

gegn

Friðrik Tómasi Alexanderssyni

(Ólafur Þorgrímsson hrl.).

Líkamsmeiðingar. Fyrning brota. Skaðabætur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Ármann Snævarr, Benedikt Sigurjónsson, Björn Sveinbjörnsson, Logi Einarsson og Magnús Þ. Torfason.

Fyrir Hæstarétt hafa verið lögð nokkur ný gögn.

Af hálfu ákæruvalds er krafist staðfestingar á héraðsdómi að því er refsingu varðar. Felst í því, að eigi kemur til álita hér fyrir dómi brot það, sem ákærða er gefið að sök í 3. tölu-lið ákæru.

I.

Um 1. ákæru-lið. Fallast ber á úrlausn héraðsdómara um, að ákærði hafi veitt Lárusi Lárussyni áverka þá, er í ákæru-lið þessum getur, og að slíkt brot varði við 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Það var framið 22. febrúar 1970. Í þinghaldi sakadóms Reykjavíkur 23. febrúar 1974 voru skýrslur rannsóknarlögreglu um rannsókn þessa ákæruatriðis lagðar fram í dómi, en dómsrannsókn hafði þá engin farið fram um það. Ætla verður, að refsing ákærða hefði ekki farið fram úr 1 árs varðhaldi, ef dómur hefði fjallað um brot þetta eitt sér. Hinn 23. febrúar 1974 var refsikrafa fyrnd vegna brots þessa, sbr. 1. tl. 81. gr. og 82. gr. almennra hegningarlaga. Verður ákærði því sýknaður af refsikröfu samkvæmt þessum ákæru-lið.

Um 2. ákæru-lið. Svo sem í héraðsdómi greinir, er sannað, að ákærði framdi brot það, sem honum er hér gefið að sök. Er það réttilega heimfært undir 1. mgr. 217. gr. almennra

hegningarlaga. Brotið var framið 8. apríl 1970. Hinn 23. febrúar 1974 eru skýrslur rannsóknarlögreglu um rannsókn þessa ákæruliðs lagðar fram í sakadómi. Engin dómsrannsókn hafði þá farið fram, og var refsikrafa því fyrnd, sbr. 1. tl. 81. gr. og 82. gr. almennra hegningarlaga, en fyrir brot þetta eitt sér hefði ákærða verið dæmd vægari refsing en varðhald eitt ár. Ákærði verður því sýknaður af refsikröfu samkvæmt þessum ákærulið.

Um 4. ákærulið. Meðal gagna þeirra, sem lögð voru fyrir Hæstarétt, eru vottorð Tryggva Þorsteinssonar lækni, dags. 19. apríl 1979, um áverka þá, er Viðar Loftsson og Jónatan Hall hlutu af líkamsárás ákærða í Þórscafé. Segir m. a. svo í vottorði varðandi Viðar: „Talsverð eymsli voru hæ. megin á kviðarholi og yfir hæ. nýrnasvæði á baki. Nokkur eymsli voru einnig vi. megin á baki, en ekki voru einkenni um meiri háttar kviðarholsáverka. Vegna ástands sjúklings var erfitt að gera nákvæma skoðun á honum, og var honum ráðlagt að liggja hér áfram næstu kukkutíma til frekara eftirlits. Viðar neitaði því algerlega og fór heim gegn ráðleggingum lækna.

Ekki kom hann aftur til eftirlits vegna þessa slyss“.

Í vottorði um áverka Jónatans Hall segir m. a.: „Jónatan kvartaði um verki í hæ. kinn. Glóðarauga var vi. megin og mar og þroti niður á kinnina. Slímhúðarblæðing var innan á efri vörinni vi. megin. Ekki virtust brot á andlitsbeinum, og engin ytri sár sáust.

Ekki þótti ástæða til að taka röntgenmynd af andlitsbeinum, og var Jónatan útskrifaður að rannsókn lokinni.

Var honum ráðlagt að koma aftur, ef ný einkenni kæmu fram.

Jónatan kom ekki til eftirlits eftir þetta.“

Þá var meðal framangreindra gagna svohljóðandi yfirlýsing Bjarka Eliassonar yfirlögregluþjóns, dags. 18. apríl 1979, um „miðavaktir“ lögreglumanna: „Þegar lögreglumenn eru á svokölluðum „miðavöktum“ í samkomuhúsum borgarinnar, eru þeir sendir þangað af lögreglustjóraembættinu. Þeir eru óeinkennisklæddir við störf sín, og er megin

hlutverk þeirra að taka við aðgöngumiðum af gestum þeim, er fara inn í húsið, sjá um, að gestafjöldi sé innan leyfilegra marka, ákvæðum um lokunartíma sé framfylgt og að haldið sé uppi almennri reglu í samkomuhúsinu.

Aðgöngumiðar eru sendir til tollstjóraembættisins vegna skila á skemmtanaskatti.

Lögreglumenn, sem sinna þessum störfum, fá greidd laun fyrir störf sín frá lögreglustjóraembættinu, sem endurkrefur samkomuhaldara um kostnaðinn.“

Svo sem í héraðsdómi getur, er sannað, að ákærði réðst að þeim Viðari Loftssyni og Jónatan Hall með þeim afleiðingum, sem í ákæru og greindum læknisvottorðum getur. Eru brot þessi réttilega heimfærð undir 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

Jónatan Hall lögreglumaður var óeinkennisklæddur.

Í ákæru er á því byggt, að hann hafi verið lögreglumaður að skyldustörfum. Ósannað er, að ákærða hafi verið þetta ljóst, er hann sló Jónatan.

Hinn 23. febrúar 1974 eru skýrslur rannsóknarlögreglu um rannsókn á brotum, er í þessum ákærulið getur, lagðar fram í sakadómi. Engin dómsrannsókn hafði þá farið fram. Var refsikrafa því fyrind að því er varðar brot gegn 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga, sbr. 1. tl. 81. gr. og 82. gr. nefndra laga, en fyrir brot þessi ein sér hefði ákærða verið dæmd vægari refsing en varðhald eitt ár. Verður ákærði því einnig sýknaður af refsikröfu um brot gegn 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

Um 5. og 6. ákærulið. Svo sem í héraðsdómi getur, er sannað, að ákærði hefur gerst sekur um brot þau, er ákæruliðir þessir fjalla um. Eru brot réttilega heimfærð til refsíákvæða í ákæru.

II.

Refsingu ákærða ber að ákveða með hliðsjón af 77. gr. almennra hegningarlaga. Þykir hún hæfileg fangelsi 12 mánuðir. Rétt er að ákveða, að gæsluvarðhaldsvist hans frá 17. febrúar 1974 til 8. apríl s. á. komi refsivist hans til frádráttar, sbr. 76. gr. almennra hegningarlaga.

III.

Upplýst er, að ákærði hefur að fullu greitt þeim Lárusi Lárussyni og Gunnari Marel Friðþjófssyni skaðabætur. Verður því ekki um þær dæmt hér fyrir dómi.

Eftir atvikum þykir mega láta sitja við úrlausn héraðsdómara um skaðabótakröfur Árna Vernharðs Gíslasonar, Jóns Guðmundssonar og Bertrams Henrys Möller á hendur ákærða.

IV.

Dæma ber ákærða til að greiða allan kostnað sakarinnar bæði í héraði og fyrir Hæstarétti, þar með talin saksóknarlaun til ríkissjóðs, samtals 200.000 krónur fyrir báðum dómum, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns í héraði og fyrir Hæstarétti, samtals 250.000 krónur.

Þótt ákærði hafi dvalist erlendis frá því á árinu 1970 og fram á árið 1972, réttlætir það eigi vítaverðan drátt á dómsrannsókn máls þessa.

D ó m s o r ð :

Ákærði, Friðrik Tómas Alexandersson, sæti fangelsi 12 mánuði.

Gæsluvarðhaldsvist hans frá 17. febrúar 1974 til 8. apríl s. á. skal koma refsingu hans til frádráttar.

Ákvæði héraðsdóms um greiðslu skaðabóta til Árna Vernharðs Gíslasonar, Jóns Guðmundssonar og Bertrams Henrys Möller eiga að vera óröskuð.

Ákærði greiði allan kostnað sakarinnar bæði í héraði og fyrir Hæstarétti, þar með talin saksóknarlaun til ríkissjóðs, 200.000 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Ólafs Þorgrímssonar hæstaréttarlögmanns, 250.000 krónur, hvort tveggja fyrir báðum dómum.

Dómi þessum ber að fullnægja með aðför að lögum.

Dómur sakadóms Reykjavíkur 17. febrúar 1978.

Ár 1978, föstudaginn 17. febrúar, er á dómþingi sakadóms Reykjavíkur, sem háð er í Borgartúni 7 af Jóni A. Ólafssyni

sakadómara, kveðinn upp dómur í sakadómsmálinu nr. 65/1978: Ákærvaldið gegn Friðrik Tómasi Alexanderssyni, sem tekið var til dóms 16. f. m.

Málið var höfðað með ákæru ríkissaksóknara, dagsettri 7. október 1974, gegn ákærða, Friðrik Tómasi Alexanderssyni atvinnurekanda, Kóngsbakka 1, Reykjavík, fæddum 24. júní 1933 á Grund í Kolbeinsstaðahreppi, fyrir líkamsárásir sem hér greinir:

1. Sunnudagsnóttina 22. febrúar 1970, að afloknum dansleik í Þjóðleikhúskjallaranum í Reykjavík, ráðist þar utandyra á Lárus Lárusson, Sólheimum 40, Reykjavík, og slegið hann fyrst eitt högg í magann og nokkru síðar annað högg, sem lenti á hægri kjálka og kinn, með þeim afleiðingum, að Lárus hlaut við þetta brot á hægri efri kjálka auk glóðarauga hægra megin.

Telst þetta varða við 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

2. Miðvikudagsnóttina 8. apríl 1970 ráðist á Gunnar Friðþjófs-son, Heiðargerði 112, Reykjavík, þar sem þeir voru staddir við Umferðarmiðstöðina í Reykjavík, og slegið hann þar mörg hnefahögg í höfuðið með þeim afleiðingum, að Gunnar missti um stund meðvitund og féll til jarðar. Gunnar mun hafa farið úr kjálkalið af völdum högganna og varð frá vinnu í eina viku af þessum sökum.

Telst þetta varða við 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

3. Mánudagskvöldið 18. maí 1970, þá er ákærði var staddur á Hótel Borg í Reykjavík, ráðist þar á einn samkomugesta, Guðjón Inga Sigurðsson, Tómasarhaga 37, Reykjavík, og slegið hann tvö hnefahögg, annað á vinstra eyra, en hitt á vinstri vanga, svo að af hlaust áverki á eyranu auk þess sem brotnaði úr tönns vinstra megin í efri góm.

Telst þetta varða við 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

4. Fimmtudagsnóttina 25. júní 1970, þá er ákærði var staddur í samkomuhúsinu Þórscafé í Reykjavík, ráðist þar að einum samkomugestanna, Viðari Loftssyni, Dalalandi 2, Reykjavík, og slegið hann þungt högg í kviðinn, svo að hann féll í gólfið og flytja varð hann undir læknishendi á slysavarðstofuna í Reykjavík. Enn fremur fyrir að hafa í framhaldi af atburðum þessum slegið Jónatan Hall, lögregluþjón nr. 130 í lögregluliði Reykjavíkur, sem þarna var að eftirlitsstörfum og varð vitni að atburðum þessum og hugðist hafa afskipti af ákærða, tvö hnefahögg í andlitið, annað á vinstra kinnbein, en hitt ofarlega á efri vörina

hægra megin, með þeim afleiðingum, að Jónatan hlaut við þetta glóðarauga vinstra megin auk þess sem tvær tennur losnuðu í munni hans.

Telst þetta varða við 1. mgr. 106. gr. og 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

5. Sunnudagsnóttina 2. desember 1973, þá er ákærði var á ferð með Árna Gíslasyni, Kvistalandi 3, Reykjavík, í leigubifreiðinni R 271 og komið var að Laugalæk 8 í Reykjavík, þar sem ákærði og sambýliskona hans hugðust fara úr bifreiðinni, ráðist þar á nefndan Árna Gíslason, sem enn fremur hafði stigið út úr bifreiðinni, og slegið hann nokkur hnefahögg í andlitið, þar til Árni féll til jarðar, en ákærði forðaði sér inn í húsið. Við læknis skoðun kom í ljós, að Árni hafði hlotið skurð vinstra megin við munnvik, sem náði að hluta í gegnum kinnina, og varð því að sauma skurðinn saman.

Telst þetta varða við 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

6. Laugardaginn 16. febrúar 1974, þá er ákærði var staddur á heimili sínu, Kóngsbakka 1, og eftir að inn í íbúðina var kominn Jón Guðmundsson, leigubifreiðarstjóri frá Bæjarleiðum, sem hafði verið pantaður þangað til aksturs, en verið boðið inn, þar sem ákærði og sambýliskona hans voru ekki tilbúin til að fara þá þegar, ráðist þar á greindan Jón með hnefahöggum í andlit og höfuð, sem lyktaði með því, að Jón komst við illan leik út í bifreið sína og gat þar kallað í gegnum talstöð á lögregluaðstoð, og síðan, þá er lögreglumaðurinn nr. 55 úr lögregluliði Reykjavíkur, Bertram Möller, var kominn á vettvang og hugðist hafa ákærða á brott með sér, ráðist að lögreglumanninum, slegið hann þungt hnefahögg í andlitið, svo að hann missti um stund meðvitund að mestu, en reyndi þó að komast út úr húsinu, en ákærði fylgdi honum eftir og lét högg og spörk ganga á honum, allt þar til frekari liðsauki lögreglumanna barst og ákærði var handtekinn. Báðir árásarþólar hlutu við þetta verulegar ákomur á andlit og höfuð og urðu óvinnufærir um nokkurn tíma.

Telst þetta varða við 1. mgr. 106. gr. og 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

Þess er krafist, að ákærði verði dæmdur til refsingar og til greiðslu skaðabóta og alls sakarkostnaðar.

I. Málavextir.

Um 1. ákærulið.

Vitnið Lárus Lárusson, starfsmaður Rauða kross Íslands, til

heimilis að Brekkuseli 16 (þá til heimilis Sólheimum 40), fæddur 17. janúar 1942 í Reykjavík, kom á skrifstofu rannsóknar-lögreglunnar mánudaginn 23. febrúar 1970 til að kæra ákærða fyrir líkamsárás. Hann skýrði svo frá, að næstliðið laugardagskvöld hefði hann farið á sameiginlega árshátíð apótekanna í Reykjavík, sem haldin var í Þjóðleikhúskjallaranum, ásamt eigin-konu sinni, starfsmanni í Reykjavíkur Apóteki. Er dansleik lauk, fór ákærði, kona hans og kunningjar út og hann ásamt tveim mönnum út á Hverfisgötu að ná í leigubifreið. Er þeir 3 stóðu þarna, kom að þeim ókunnugur maður og sló vitnið algerlega að tilefnislausu eitt högg í magann. Vitnið kvaðst hafa ýtt mann-inum strax frá sér og taldi, að maðurinn mundi láta þetta gott heita. Maðurinn gekk þá aftur að vitninu, sem hélt, að maður-inn ætlaði eingöngu að tala við sig. Maðurinn hins vegar sló til vitnisins aftur, og lenti höggið á hægri kinn þess. Vitnið kvaðst hafa vankast við höggið. Er vitnið áttaði sig, var maðurinn á bak og burt. Vitnið kvaðst ekki hafa þekkt manninn, en mundi eftir að hafa séð hann á árshátíðinni. Síðar fékk vitnið upplýsingar um, að ákærði hefði verið þarna á ferð.

16. mars s. á. var ákærða kynnt kæran á skrifstofu rannsóknar-lögreglunnar. Ákærði kannaðist við að hafa verið á árshátíðinni. Ákærði kvaðst hafa verið mjög drukkin þarna um kvöldið og um það leyti, sem árshátíðin var úti. Ekki taldi ákærði sig muna vel, hvað gerðist, eftir að hann kom út úr veitingahúsinu, en mundi þó, að hann lenti í orðaskaki við einhvern mann. Ekki minntist ákærði þess að hafa slegið þarna til manns, en verið gæti, að hann hefði lent í stimpingum við mann. Ákærði taldi sig samt vissan um, að hann hefði engan slegið, hvorki í andlit né annars staðar. Ákærði taldi sakargiftir algerlega rangar og harðneitaði þeim.

Tveim dögum síðar, eða 18. s. m., gaf Guðmundur Skjöldur Pálsson skrifstofumaður, Keldulandi 7 (þá til heimilis að Reyni-mel 58), fæddur 29. október 1943 í Siglufirði, skýrslu um mála-vesti. Vitnið kvaðst hafa farið á árshátíðina með konu sinni, kæranda og hans eiginkonu. Á dansleiknum tók vitnið eftir manni, sem vitnið frétti síðar, að væri ákærði, sem var talsvert drukkin. Að lokinni árshátíð, um kl. 0300, fór vitnið ásamt kæranda út fyrir til að ná í leigubifreið. Þeir gengu árangurs-laust niður á Lækjartorg og síðan til baka að leikhúsinu. Þeir voru staddir á tröppunum fyrir utan húsið, er þeir veittu ákærða eftirtekt á stéttinni fyrir neðan tröppurnar. Þá heyrði vitnið

ákærða segja upphátt: „Ég skal ná í bíl á undan ykkur helvítis fíflin ykkar.“ Vitninu virtist maðurinn beina þessum orðum að hópnum fyrir utan. Kærandi svaraði eitthvað á þá leið, úr því hann væri svona seigur, hvort hann vildi ekki ná í 10 bíla, svo hin þyrftu ekki að hafa fyrir því. Rétt á eftir kom ákærði að kæranda og sló hann í andlitið. Vitninu fannst ákærði slá af öllum mætti, svo glumdi í höfði kæranda. Síðan hljóst ákærði á brott. Vitnið sagðist ekki hafa tekið eftir, hvort kærandi vankaðist við höggið, en hann gerði enga tilraun til að slá aftur. Kærandi og vitnið gengu strax á eftir ákærða og náðu tali af honum, er hann kom síðar aftur á vettvang. Vitnið spurði, hvað svona framkoma ætti að þýða. Ákærði svaraði með einhverjum óskiljanlegum enskuslettum og hafði engin umsvif og sló aftur til kæranda. Vitnið sá ekki, hvar höggið lenti, en kærandi sló ekki á móti. Skömmu síðar bar að lögreglubífið. Vitnið sagði lögreglumönnum, að ákærði hefði slegið mann skömmu áður og bað þá að taka ákærða. Þeir sinntu því ekki. Vitnið sá ákærða tala einnig við lögreglumennina, en vissi ekki, hvað þeim fór á milli.

2. apríl s. á. var vitnið Snorri Ólafsson klæðskeri, Sólheimum 23, fæddur 4. september 1932 að Breiðabólstað í Miðdölum, yfirheyrður af rannsóknarlögreglunni. Vitnið skýrði svo frá, að hann og kona hans, kærandi og hans kona hefðu farið á árshátíðina. Vitnið smakkaði mjög lítið áfengi um kvöldið, enda kvaðst það bragða áfengi sáralítið yfirleitt. Vitnið veitti þarna athygli manni, sem það vissi síðar, að var ákærði. Fannst vitninu „nokkur sláttur“ á ákærða, og var hann „þó nokkuð áberandi ölvaður“. Um kl. 0300 fór kærandi og vitnið Guðmundur að leita leigubífiðar, en vitnið beið innan við útidyrnar á meðan. Eftir skamma stund fór vitnið út á tröppurnar til að gá að kæranda og vitninu Guðmundi. Hitti vitnið þá á tröppunum og hafði þeim ekki tekist að ná í leigubífið. Í sama mund kom ákærði út úr húsinu og sagði upphátt: „Ég skal sýna ykkur helvítis fíflin ykkar, að ég skal vera á undan ykkur að ná í bíl“, eða eitthvað í þeim dúr. Kærandi svaraði: „Sýndu það þá fíflíð þitt“, eða eitthvað á þá leið. Ákærði vék sér þá skyndilega að kæranda og sló hann eitt högg í kviðinn og strax á eftir annað högg í andlitið, svo „buldi“ í höfði kæranda. Vitninu virtist kærandi vankast eitthvað við höggið og gerði enga tilraun til að slá á móti. Ákærði gekk síðan á brott, og veitti vitnið honum ekki eftirtekt eftir þetta.

17. apríl s. á. kynnti rannsóknarlögreglan ákærða framburði vitna. Ákærði vildi engu bæta við sinn framburð.

Vitnið Guðmundur Skjöldur kom í dóminn 23. nóvember sl. Vitnið kvaðst ekki vera skyldur eða á annan hátt venslaður kæranda, en vera góður vinur hans. Ákærða kvaðst vitnið ekki þekkja, hafði ekki séð hann fyrir eða eftir atburðinn. Vitnið þekkti ekki nafn mannsins, áður en hann kom til rannsóknarlögreglunnar, og var ekki beðinn að þekkja ákærða í hópi annarra manna. Vitnið sagði árásarmanninn hafa verið í samkvæminu, sem þeir félagar voru báðir í. Veitti vitnið manninum athygli, þar sem hann var ölvaður og mikil læti í honum. Vitnið skýrði síðan sjálfstætt frá og gerði það mjög á sömu leið og hjá rannsóknarlögreglunni. Að lokum staðfesti vitnið skýrslu þá, sem það gaf hjá rannsóknarlögreglunni.

Vitnið Snorri Ólafsson kom fyrir dóm sama dag. Ekki kvaðst vitnið vera skylt eða tengt kæranda, en þeir væru kunnugir. Ekki kvaðst vitnið þekkja ákærða á nokkurn hátt og hann hefði fengið nafn mannsins hjá kæranda, eftir að atburðurinn átti sér stað. Ekki sagði vitnið neitt sérstakt hafa komið fyrir inni á dansleiknum. Eftir hann kvaðst vitnið hafa farið út ásamt samferðafólki sínu, þ. e. Lárusi, Guðmundi og eiginkonum þeirra þriggja. Fyrir utan Þjóðleikhúsið var reynt að ná í leigubíl, og er bíll var að koma þarna að, ruddist maður fram fyrir og sló Lárus, án þess að vitnið heyrði nokkur orðaskipti á milli þeirra áður. Sá vitnið manninn slá Lárus eitt hnefahögg í andlitið. Lárus féll ekki við, en vankaðist eitthvað. Ekki tók Lárus neitt á móti, og maðurinn fór í burtu í bifreiðinni.

Vitnið kvaðst telja, að maðurinn hefði verið undir áfengisáhrifum, þótt vitnið gæti ekki fullyrt það.

Vitnið mundi ekki til þess, að lögreglan hefði komið á vettvang, og minnti helst, að þau sex, sem áður er getið, hefðu farið á brott á sama tíma.

Vitnið kvaðst ekki minnast þess að hafa komið fyrir hjá rannsóknarlögreglunni. Dómarinn sýndi þá vitninu skýrslu þá, sem því er eignuð hér að framan. Vitnið kvaðst kannast við rithönd sína undir skýrslunni, en segist enn ekki minnast þess að hafa mætt hjá rannsóknarlögreglunni.

Framburðurinn var lesinn í heyranda hljóði. Að því loknu kvaðst vitnið ekki sjá annað en framburðurinn væri réttur, eftir því sem það myndi í dag.

Kærandi kom einnig fyrir dóm sama dag. Hann kvaðst ekkert

þekkja ákærða í málinu, en kvaðst þekkja hann í sjón eftir umrætt atvik, og hafði vitnið séð hann nokkrum sinnum síðar, en ekkert rætt við hann.

Vitnið kvaðst ekki nú geta sagt nákvæmlega um, hvernig hann komst að nafni mannsins, sem sló hann, en þetta hefði ekki verið neitt vandamál og legið ljóst fyrir, er vitnið kærði. Vitnið sagði, að þeir hefðu báðir verið í sama samkvæminu eða sameiginlegri árshátíð starfsfólks apóteka í Reykjavík. Vitnið sagði, að maðurinn hefði verið með fólki, sem starfaði í Austurbæjarapóteki og mundi hafa verið með stúlku, sem starfaði þar. Á þessum tíma starfaði eiginkona vitnisins í Reykjavíkur Apóteki svo og eiginkona vitnisins Guðmundar Pálssonar, en vitnið kvaðst ekki muna, hvort eiginkona vitnisins Snorra Ólafssonar vann þá þar.

Vitnið kvaðst hafa staðið ásamt vitnunum Guðmundi og Snorra á gangstéttarbrún fyrir utan Þjóðleikhúsið, og voru þeir að reyna að ná sér í leigubíl, er ákærði sló hann fyrirvaralaust hnefahögg í andlitið. Vitnið kvaðst ekki hafa fallið við og sagði, að maðurinn hefði aðeins slegið sig þetta eina högg. Vitnið sagði, að maðurinn hefði verið mjög ölvaður, og vitnið kvaðst aðeins hafa neytt áfengis, enda gerði hann mjög lítið af slíku. Vitnið taldi, að Guðmundur hefði neytt lítillega áfengis, en Snorri ekki, þar sem hann væri bindindismaður.

Aðspurt um viðbrögð vitnisins við högginu, sagði vitnið, að þau hefðu nánast verið engin. Vitnið kvaðst hafa orðið mjög hissa yfir þessu, en maðurinn fór í burtu, og lauk þar með samskiptum þeirra.

Vitnið kvaðst hafa kært þennan atburð til rannsóknarlögregluunnar og mundi vel eftir að hafa gefið skýrslu þar.

Framburður vitnisins þar var lesinn í heyranda hljóði. Að því loknu staðfesti vitnið efni skýrslunnar og undirskrift sína undir henni.

Vitnið kvaðst ekki hafa farið á slysavarðstofuna umrædda nótt, enda hefði hann ekki talið þetta alvarlegt, en síðar kvaðst vitnið hafa leitað til heimilislæknis síns, Bergþórs Smára, sem gaf honum tilvísun á röntgendeild Landspítalans, og hefur vitnið lagt fram vottorð læknisins. Ekki var talin ástæða til, að vitnið færi í sérstaka aðgerð, og kvaðst vitnið ekki hafa leitað til annars læknis en Bergþórs út af þessu og ekki eftir að læknisvottorðið var gefið út. Vitnið kvaðst vera orðið jafngott af áverka sínum að öðru leyti en því, að til skamms tíma hefði hann verkjað í brotið, þegar kalt var, en það dragi þó frekar úr því.

Vitnið sagði, að glóðarauga hefði verið nokkuð lengi, og hann hefði bólгнаð upp á staðnum í ein 2 ár, ef kalt var í veðri. Vitnið kvaðst ekki hafa verið neitt rúmliggjandi, en við rúmið í 3 daga. Vitnið kvaðst ekki hafa misst nein vinnulaun, þar sem hann hefði fengið þessa 2 eða 3 daga greidda sem veikindadaga.

Ákærði hefur í dóminum skírskotað til framburðar síns hjá rannsóknarlögreglunni og ekki talið sig hafa neinu við hann að bæta.

Í málinu hefur verið lagt fram vottorð frá Bergþóri Smára lækni, dagsett 27. febrúar 1970, og er það svohljóðandi:

„Lárus Lárusson, Sólheimum 40, Reykjavík, kom til mín á stofuna 23. þ. mán. Hann kveðst hafa orðið fyrir líkamsárás aðfaranótt 22. þ. mán. og verið sleginn í andlitið. Við skoðun kemur í ljós stórt glóðarauga h. megin, og röntgenskoðun í Landspítalanum 25. þ. mán. sýnir brot á hægri efri kjálka (frael. maxielal sin). Skoðun í dag sýnir enn all mikla bólgu hægra megin í andliti, en glóðaraugað er að lagast.

B. Smári“.

Um 2. ákærulið.

Vitnið Gunnar Marel Friðþjófsson matreiðslumaður, Fossheiði 62, Selfossi (þá til heimilis Heiðagerði 112, Reykjavík), fæddur 31. maí 1947 í Reykjavík, kom á skrifstofu rannsóknarlögreglunnar miðvikudaginn 8. apríl 1970 og kærði ákærða fyrir líkamsárás. Vitnið kvaðst nóttina áður, um kl. 0300, hafa verið við söluop Umferðarmiðstöðvarinnar ásamt Stefáni Egilssyni. Voru þeir á ferð í leigubifreið frá Hreyfli, sem Guðbjörn Niels Jensen ók. Þeir félagar hugðust versla þarna. Einhver maður, sem vín virtist vera í, var þá í söluopinu að versla og sagði: „Þið virðist hafa gleymt diplomatinu heima“. Vitnið sagði þá: „Gleymt hverju?“ „Diplomatinu“ sagði maðurinn. „Hver?“ sagði vitnið. „Þú“, sagði maðurinn, hvessti augun á vitnið og sló um leið til Stefáns, og hélt vitnið, að höggið hefði komið á brjóstið. Vitnið kvaðst þá hafa gengið á milli og ýtt á brjostið á manninum og honum um 2 skref aftur á bak jafnframt því sem vitnið bað manninn að vera ekki með nein læti. Þá sló maðurinn vitnið, svo það lá, en vitnið vissi ekki, hve mörg höggin voru. Vitnið stóð síðan upp og gekk að manninum, sem sökk í leigubifreið frá Bifreiðastöð Reykjavíkur. Vitnið gekk þá að bifreiðinni, opnaði og bað öikumanninn að bíða. Maðurinn sagði honum að aka af stað, og var það gert. Í bílnum sá vitnið tvær stúlkur. Vitnið

sagði manninn hafa slegið sig í andlitið og hitt vinstra megin við munninn, svo kjálkinn gekk úr lið hægra megin. Vitnið fór strax á slysavarðstofuna. Þar var hann skoðaður, og læknir sagði ekki geta gert neitt, þetta væri óbrotið. Bað læknirinn vitnið að koma í myndatöku næsta dag, sem vitnið gerði. Þá reyndist ekki vera um brot að ræða, en læknir sagði þetta vera illa togn-að um liðamótin. Vitnið kvaðst einnig vera með sprungna vör að innanverðu og kinn.

Vitnið Guðbjörn Niels Jensson húsgagnasmiður (áður atvinnu-bílstjóri), Ásgarði 145 (þá Bræðraparti við Engjaveg), fæddur 16. júlí 1934 í Reykjavík, gaf skýrslu hjá rannsóknarlögreglunni sama dag og kærandi. Hann skýrði svo frá, að nóttina áður hefði hann verið að aka kæranda og Stefáni. Ók vitnið þeim að söluopi Umferðarmiðstöðvarinnar, svo þeir gætu verslað þar. Stöðvaði vitnið bifreiðina á móti opinu, og fóru báðir piltarnir út. Á meðan kærandi var að bíða afgreiðslu, kom einhver maður þarna að og pantaði eitthvað. Síðan sneri maðurinn sér til og „hló út í loftið“ og sagði við Gunnar og Stefán: „Þið hafið gleymt dipló-matinu heima“. Gunnar sagði ekkert í fyrstu, en spurði síðan: „Hver?“. Maðurinn sagði þá: „Þú“ og beindi orðum sínum að Gunnari. Þeir félagar sögðu þá ekkert, horfðu bara á manninn, sem hálf-sneri sér við og horfði á þá aftur. Allt í einu sló hann til Stefáns með hægri hendi út frá sér. Lenti höggið á hægri kinn Stefáns, en hann gerði ekkert. Gunnar sneri sér að mann-inum og spurði, hvað þetta ætti að þýða, og sagði, að menn, sem ekki gætu verið til friðs, ættu ekki að láta sjá sig á svona stöð-um. Vitnið sagði, að þá hefði engum togum skipt og maðurinn hefði slegið Gunnar 3 hnefahögg. Ekki sá vitnið betur en hann hitti á kjálkann við hökuna og munninn og í öxlina, svo Gunnar lá. Vitnið snaraðist þá út úr bílnum. Maðurinn hætti þá. Vitnið spurði manninn, hvort honum þætti þetta sæmandi og réttast væri að kalla á lögregluna. Maðurinn flýtti sér að fá afgreiðslu og fór svo inn í leigubíl frá BSR, sem beið hans þarna með tveim stúlkum. Gunnar stóð upp og fór að bílnum og talaði eitthvað við bílstjórann, sem ók á brott. Vitnið kvaðst ekki kannast við árásarmanninn, en gaf á honum lýsingu. Vitnið ók Gunnari strax á slysavarðstofuna og beið hans þar. Vitninu fannst hann vera bólginn á hægri kinn, og vinstri vörin farin að bólgná. Vitnið hafði það eftir öikumanni BSR bifreiðarinnar, að hann hefði ekið með árásarmanninn og stúlkurnar 2 að Hrístateigi 1. Við könnun þar komst Njörður Snæhólm, aðalvarðstjóri í rann-

sóknarlögreglunni, að því, hverjar stúlkurnar tvær voru. Þær upplýstu, að þarna hefði verið um ákærða að ræða.

17. s. m. var ákærði yfirheyrður af rannsóknarlögreglunni. Ákærði kannaðist við að hafa verið þarna að verki. Kvaðst hann hafa lent í orðaskaki við tvo pílta, sem endaði með því, að ákærði sló annan. Ekki tók ákærði eftir, hvort hann lá. Ekki mundi ákærði, hvort hann sló fleiri högg en eitt. Ákærði kvaðst síðan hafa tekið sínar „pýlsur“ og farið út í bíl, en strákurinn kom að honum. Ákærði kvaðst hafa verið eitthvað undir áhrifum áfengis, er þetta gerðist. Ekki mundi ákærði, hvernig stóð á orðahnippingunum.

Vitnið Guðbjörn Níels skýrði svo frá í dóminum 23. nóvember sl., að hann hefði oft ekið Gunnari og Stefáni og sig minnti, að Gunnar hefði eitt sinn verið sleginn við nætursöluna í Umferðarmiðstöðinni, en ekki kvaðst vitnið geta borið frekar um það atriði. Ekki mundi vitnið sérstaklega eftir að hafa mætt hjá rannsóknarlögreglunni. Vitninu var þá sýnd viðkomandi rannsóknarlögregluskýrsla með framburði þeim, sem honum var þar eignaður. Vitnið kannaðist við undirskrift sína undir framburðinum, og eftir að hafa lesið hann, sagði vitnið, að sig rámaði í, að þetta hefði átt sér stað, en treysti sér ekki til að bera um einstök atriði.

Vitnið Gunnar Marel Friðþjófsson kom fyrir dóm 12. desember sl. eftir að hafa verið boðaður nokkrum sinnum. Hann kvaðst umrætt sinn hafa verið ásamt Stefáni Egilssyni við nætursölu Umferðarmiðstöðvarinnar í verslunarskyni. Þeir hefðu skipað sér í röð þarna, sem var nokkuð löng, og var Stefán á undan. Þá kom þarna að ákærði og vildi troðast fram fyrir. Ekki þekkti vitnið ákærða í sjón. Vitnið kvaðst hafa sagt við hann að vera ekki að troðast. Síðan kvaðst vitnið ekki muna meir fyrr en hann rankaði við á götunni einhverjum mínútum síðar. Þá var maðurinn, sem sló vitnið, farinn. Vitnið kvaðst síðan hafa farið með leigubifreiðinni, sem það var með, upp á slysavarðstofu.

Vitnið kvaðst ekkert frekar hafa verið undir læknishendi en kemur fram í vottorði Ólafs Bjarnasonar, sbr. síðar. Þá kveðst vitnið ekki hafa verið rúmliggjandi, en verið frá vinnu í vikutíma, þar sem kjálkaliðirnir höfðu bólгнаð. Vitnið kvaðst hafa verið orðið jafngott eftir 3—4 vikur.

Framburður vitnisins hjá rannsóknarlögreglunni var lesinn í heyranda hljóði, eftir að vitnið hafði kannast við nafnritun sína undir skýrslunni. Vitnið sagði, að skýrsla þessi hefði verið gefin

daginn eftir atburðinn og hún hefði verið gefin eftir bestu vitund.

Vitnið kvaðst ekkert hafa þekkt ákærða eða hafa haft nokkur samskipti við hann fyrir atburðinn. Vitnið sagði það vera öruggt, að hann og Stefán hefðu komið að nætursölunni á undan ákærða.

Í dóminum hefur ákærði lýst því yfir, að hann hefði engu við framburð sinn hjá rannsóknarlögreglunni um þennan ákærulið að bæta.

Stefán Egilsson mun ekki hafa verið yfirheyrður um mála-vexti hjá rannsóknarlögreglunni. Ítrekaðar tilraunir voru gerðar til að fá hann fyrir dóm, en þær reyndust árangurslausar.

Lagt hefur verið fram í málinu vottorð, dagsett 10. apríl 1970, Ólafs Bjarnasonar læknis. Er það á þessa leið:

„Gunnar Friðbjófsson, matsveinn, f. 31. 5. 1947, til heimilis að Heiðargerði 112, Reykjavík, kom á Slysadeild Borgarspítalans þann 8. 4. 1970 kl. 03.05. Segir sjúklingur, að ráðist hafi verið á sig fyrir utan Umferðarmiðstöðina í Reykjavík um það bil 20 mín. fyrir komu hingað og hann verið sleginn í andlitið og fallið við það í götuna. Kvartar hann nú um slæman verk í vinstri kjálkalið og bólgu og verk í neðri vör vinstra megin.

Við skoðun er hann mjög aumur viðkomu yfir hægri kjálkalið og neðri kjálkanum vinstra megin, einnig er 1 cm langur skurður innan á neðri vör vinstra megin og talsverð bólga og mar á neðri vör vinstra megin. Ekki sjáanlegir aðrir áverkar á honum.

Röntgenmyndir af neðri kjálka og kjálkalið vinstra megin sýna ekki brot“.

Um 3. ákærulið.

Í skýrslu Magnúsar Ásgeirssonar lögregluþjóns segir, að mánu-daginn 18. maí 1970, kl. 2140, hafi verið beðið um lögregluaðstoð að Hótel Borg vegna ölvaðs manns. Tveir lögreglumenn sinnu þessu. Dyraverðir hússins, Árni Stefánsson og Ársæll Einarsson, skýrðu lögreglumönnum svo frá, að skömmu áður hefði ákærði ráðist að manni, slegið hann í andlitið og forðað sér út úr húsinu. Guðjón Ingi Sigurðsson leikari, Hringbraut 63, Hafnarfirði, fæddur 8. febrúar 1941 á Ísafirði, sem ráðist var að, skýrði samkvæmt skýrslum lögreglunnar svo frá: „Ég var staddur inni í húsinu við borð, sem ég sat við, er til mín kom nefndur Friðrik, tók vínglas mitt af borðinu og drakk allt úr því. Ég spurði þá Friðrik, hvort hann vildi ekki gera svo vel og borga það, sem

hann hefði tekið, en þá skipti engum togum, að hann sló mig, fyrst á vinstra eyra og síðan á vangann, svo gerði hann sig líklegan til að slá mig aftur, en í það skipti gat ég vikið mér undan. Eftir þetta forðaði Friðrik sér á brott“. Í lögregluskýrslunni segir, að Guðjón Ingi hafi haft áverka á eyra og einnig hafi brotnað tönn, vinstra megin í efri góm. Skömmu eftir atburðinn á Hótel Borg var ákærði handtekinn við Kjörbarinn í Lækjargötu.

Morguninn eftir var ákærði yfirheyrður hjá rannsóknarlögreglunni. Þá skýrði ákærði svo frá, að hann hefði komið á Hótel Borg um kl. 1900 kvöldið áður. Ákærði var „nokkuð“ ölvaður og hélt sig að mestu á barnum. Ekki kvaðst ákærði muna til þess, að hann hefði tekið traustataki glas og drukkið úr eða hafa slegið mann. Ákærði taldi sig hins vegar muna, að honum hefði verið boðið að einhverju borði. Ekki vildi ákærði mótmæla því að hafa slegið mann umrætt sinn.

Í niðurlagi rannsóknarlögregluskýrslunnar, segir Magnús Magnússon lögreglumaður, að hann hafi haft símasamband við Guðjón Inga, sem ekki óskaði eftir frekari aðgerðum í málinu.

Guðjón Ingi kom fyrir dóm 2. desember sl. Hann skýrði svo frá, að umrætt sinn hefði hann verið staddur á Hótel Borg ásamt Guðjóni Pálssyni hljóðfæraleikara. Vitnið kvaðst hafa verið með Charteuse glas. Vitnið kvaðst hafa farið fram á salerni, og er hann kom aftur, stóð ókunnugur maður við borðið, tók glasið upp, um leið og vitnið bar að, og gerði sig líklegan til að drekka úr því. Vitnið bað manninn um að láta glasið vera. Maðurinn sagði vitninu þá að halda kjafti og drakk síðan úr glasinu í einum teyg. Vitnið kvaðst þá hafa sagt við manninn, hvort hann vildi ekki kaupa nýtt glas handa sér. Maðurinn sló þá umsvifalaust til vitnisins. Vitninu tókst að víkja sér undan, án þess að maðurinn kæmi við það. Maðurinn hentist þá áfram á borð og hafnaði að lokum á gólfinu. Dyraverðir hússsins, Árni Stefánsson og Ársæll Einarsson, komu þarna strax að. Á meðan vitnið var að tala við Ársæl, kom maðurinn hlaupandi og sló vitnið, um leið og hann stókk út úr húsinu. Vitnið kvaðst ekki muna, hvar höggið lenti á sér, en heldur, að það hafi verið í magann. Ekki var um mikið högg að ræða. Vitninu varð ekkert meint af þessu og leitaði ekki til læknis. Vitnið kvaðst ekki geta sagt um, hvort maðurinn var ölvaður, en hann var ör.

Eftir að vitninu höfðu verið kynnt ummæli, sem því eru eignuð í lögregluskýrslu Magnúsar Ásgeirssonar, kvaðst Guðjón Ingi hvorki kannast við, að tönn hefði brotnað né hann hefði fengið

umtalsverðan áverka, enda hefði hann aðeins fengið eitt högg. Vitnið kvaðst hvorki vilja gera refsí- né bótakröfu á ákærða.

Fyrir dóminum hefur ákærði lýst því yfir, að hann teldi ekki ástæðu til að bæta við framburð sinn hjá rannsóknarlögreglunni.

Um 4. ákærulið.

Í skýrslu Þórðar Kristjánssonar lögregluþjóns segir, að fimmtudaginn 25. júní 1970, kl. 0045, hefði verið beðið um lögreglu-aðstoð að Þórscafé. Þrír lögregluþjónar fóru að sinna þessu. Þeir hittu fyrir á vettvangi Jónatan Hall lögreglumann, sem var með ákærða í járnum vegna þess, að ákærði hafði slegið Viðar Loftsson, Dalalandi 2, í kviðinn. Jónatan kvaðst hafa séð þetta, en hann var staddur í fatageymslu hússins. Hugðist hann hafa tal af ákærða, en þá skipti engum togum, að hann sló Jónatan tvö hnefahögg í andlitið. Annar lögreglumaður, sem var þarna nærstaddur, kom Jónatan til aðstoðar, og tókst þeim að yfirbuga ákærða og handjárna. Ákærði, sem var lítið ölvður, var fluttur í fangageymsluna. Lögreglumennirnir fluttu Jónatan til skoðunar á slysavarðstofuna. Í lögregluskýrslunni segir, að við læknisskoðunina hafi komið í ljós, að Jónatan hafi fengið slæmt högg á vinstra gagnauga, sem þegar var orðið bólgið og farið að blána. Annað högg hafi hann fengið á munninn, svo að efri vörin var farin að bólga allmikið.

Næsta morgun var ákærði tekinn til yfirheyrslu hjá rannsóknarlögreglunni. Hann skýrði svo frá, að hann hefði átt afmæli daginn áður og af því tilefni skroppið í Þórscafé sér til skemmtunar. Ákærði kvaðst hafa komið í húsið um kl. 2230 og var þá „nokkuð undir áhrifum, þar sem hann var áður búinn að skála nokkuð við bróður sinn og „sjálfan sig“. Ákærði kvaðst hafa lent í þrasi við einhvern mann. Ekki mundi ákærði hvers vegna, og endaði þetta með því, að ákærði gaf manninum einn „Solar plexus“, svo hann lá. Ákærði taldi sig aðeins hafa slegið manninn eitt högg fyrir bringspalirnar. Er ákærði hafði slegið manninn, átti að setja hann út úr húsinu, en ákærði kvaðst ekki hafa verið samþykkur því. Ekki vissi ákærði, hvort það var lögregluþjónn eða dyravörður, sem ætlaði að henda honum út, en sá var óeinkennisklæddur og húfulaus, að því er ákærði hélt. Ákærði kvaðst hafa reiknað með, að um væri að ræða einhvern „eftirlitsmann“. Einhverjar ryskingar urðu milli þeirra, og sagði ákærði það vel hugsanlegt, að hann hefði slegið manninn tvö

högg. Einhver kom „eftirlitsmanninum“ til aðstoðar, og tókst þeim að yfirbuga ákærða.

Jónatan Hall lögregluflokksstjóri, Hjaltabakka 24, fæddur 15. nóvember 1942 í Reykjavík, gaf skýrslu um málavexti hjá rannsóknarlögreglunni 2. júlí s. á. Jónatan kvaðst hafa verið á „miðavakt“. Um kl. 0045 var hann á eftirlitsferð uppi á lofti og sá þá, að einhver maður var að tala við „Þór Ragnarsson“ við fatageymsluna. Ákærði stóð til hliðar við viðmælanda Þórs, og sá vitnið ákærða reka, greinilega viljandi, olnbogann í kviðinn á manninum, sem lá „eins og skotinn“. Jónatan kvaðst hafa gengið til ákærða og kynnt sig sem lögreglumann. Vitnið kvaðst ekki hafa verið í einkennisbúningi, með húfu eða sýnt merki. „Þór Ragnarsson“ sagði ákærða einnig, að vitnið væri lögreglumaður, sem ynni þarna. Jónatan bað ákærða að tala við sig frammi á stigapalli, og fylgdi ákærði vitninu þangað. Vitnið spurði ákærða, hvers vegna hann hefði slegið manninn. Ákærði vildi þá ekki kannast við að hafa slegið neinn. Vitnið spurði ákærða um nafn, sem ákærði gaf upp. Vitnið spurði síðan ákærða um heimilisfang. Ákærði kvaðst þá ekkert hafa við vitnið að tala og sló það strax tvö hnefahögg, annað á vinstra kinnbein og hitt ofarlega á efri vörina, hægra megin. Er ákærði hafði slegið vitnið, „sveif“ Jónatan á ákærða, og tókust þeir á. Raymond Steinsen lögreglumaður kom vitninu til aðstoðar, og járnudu þeir ákærða eftir miklar sviptingar. Vitnið kvaðst eftir höggið hafa fengið glóðarauga vinstra megin og bólгнаði þar. Þá sagði vitnið tennur hafa losnað hægra megin, en þær væru aftur orðnar fastar.

Rannsóknarlögregluskýrsla málsins hefur ekki að geyma neinn framburð ofangreinds Viðars Loftssonar, og ekki er í skýrslunni getið um neinar tilraunir til að boða hann. Er dómariinn fól boðunardeildinni að kveðja Viðar fyrir dóm, kom í ljós, að hann hefur, samkvæmt upplýsingum deildarinnar, verið búsettur árum saman í Finnlandi og óvíst, hvenær hann kemur heim.

Jónatan Hall kom fyrir dóm 23. nóvember sl. Þá kvaðst vitnið kannast við nafn ákærða, en mundi ekki eftir honum sérstaklega í sambandi við neitt atvik. Dómariinn spurði þá, hvort Jónatan myndi eftir atviki í Þórscafé. Vitnið sagðist muna eftir því, að það hefði verið slegið þar, en mundi ekki tilefnið.

Vitnið kvaðst hafa starfað í lögreglunni í Reykjavík frá 1963, en ekki verið starfsmaður Þórscafé fyrr en 1975—1976. Vitnið kvaðst hins vegar hafa verið á svokallaðri miðavakt áður á vegum lögreglustjóraembættisins og tollstjóraembættisins. Starfs-

skyldur á miðavaktinni eru þær að taka við aðgöngumiðum gesta, fylgjast með, að ekki sé hleypt inn eftir leyfilegan tíma, húsinu sé lokað á réttum tíma og aldursmörk gesta virt. Einnig aðstoða þeir dyraverði hússins við að sjá um, að allt fari fram eftir settum reglum. Við slíkar miðavaktir eru lögreglumenn ekki auðkenndir á neinn hátt, en venja sé að bera á sér lögreglumerki til að geta sýnt það og sannað þannig á sér deili.

Vitnið sagði, að nú hefði rifjast upp fyrir sér, að hann hefði haft afskipti af manni í Þórscafé vegna þess, að hann sló annan mann á þann hátt, að hann rak olnbogann af fullum kröftum aftur fyrir sig undir bringspalirnar á manninum, og kveðst vitnið ekki hafa séð neitt fara á milli mannanna áður. Vitnið kvaðst hafa farið að tala við þann, sem sló, og kynnt sig sem lögreglumann og sýnt honum lögreglumerkið. Þór (sic) Ragnarsson sonur veitingamannsins, sem þarna var, sagði manninum einnig, að vitnið væri lögreglumaður. Vitnið kvaðst í framhaldi af þessu hafa spurt manninn um nafn og heimilisfang. Maðurinn gaf upp nafnið, en sagðist síðan ekki mega vera að að standa í þessu og sló vitnið tvö hnefahögg, og minnti vitnið, að annað hefði lent neðan við vinstra auga og hitt á hægri kjálka. Vitnið kvaðst hafa vankast og lét sig falla á manninn og niður nokkrar tröppur og niður á næsta stigapall í þeirri von, að hann lenti ofan á manninum, en þeir lentu saman hlið við hlið. Í þessu bar að óeinkennisklædda lögreglumennina Raymond Steinsen og Ingimund Helgason, sem komu þarna í samkomuhúsaeftirliti, og hjálpuðu þeir vitninu að yfirbuga manninn.

Framburður vitnisins hjá rannsóknarlögreglunni var lesinn í heyrenda hljóði. Vitnið staðfesti skýrsluna og kvaðst hafa gefið hana eftir bestu vitund á sínum tíma og teldi vitnið, að það, sem þar segir í lögregluskýrslunni um framvísun lögreglumerkis, sé réttara en í skýrslunni í dag.

Vitnið kvaðst eftir atvikið hafa farið á slysavarðstofuna. Þar var hann skoðaður, en ekki gerð á honum nein aðgerð, þar sem þess var ekki talin þörf, og kvaðst vitnið ekkert hafa farið þangað aftur. Mörgum árum seinna fór að bera á því, að tennur fóru að losna þeim megin, sem hann var sleginn, og sagði tannlæknirinn, að árásin gæti e. t. v. verið orsök.

Vitnið kvaðst ekki gera neina bótakröfu.

Fyrir dóminum hefur ákærði staðfest framburð sinn hjá rannsóknarlögreglunni og ekki talið ástæðu til að tjá sig frekar um þennan ákærulið.

Um 5. ákærulið.

Í skýrslu Gísla Ingim. Þorsteinssonar lögregluþjóns segir, að aðfaranótt sunnudagsins 2. desember 1973 hafi verið óskað eftir aðstoð lögreglunnar að Laugalæk 8 vegna líkamsárásar. Á vettvangi kom í ljós, að Árni Vernharður Gíslason bifreiðasmiður, Kvistalandi 3, hafði orðið fyrir árás. Árni hafði verið farþegi í leigubifreið og tekið upp í bifreiðina karl og konu. Var þeim ekið að Laugalæk 8. Þar réðst maðurinn á Árna, og síðan fóru maðurinn og konan í húsið. Árni reyndist vera alblóðugur í framan og var fluttur á slysadeild Borgarspítalans. Þrjú vitni voru að árásinni, sbr. síðar, auk konunnar.

11. s. m. gaf Árni skýrslu um atburðinn hjá rannsóknarlögreglunni. Árni skýrði svo frá, að þann 2. desember hefði hann setið að drykkju heima hjá sér. Um miðnætti fékk hann sér leigubifreið og lét aka sér um borgina. Um kl. 0230 var Árni staddur fyrir utan veitingahúsið Þórscafé. Þar fyrir utan var talsverð mannþröng, þannig að ekki var hægt að aka áfram. Ókunnug stúlka kom að bifreiðinni og spurði, hvort „þau mættu ekki sitja í bifreiðinni áleiðis niður eftir“. Þar eð ókleift var að ná í leigubifreið, kvaðst kærandi hafa í greiðaskyni samþykkt þetta. Í því kom karlmaður að bifreiðinni og settist í aftursætið, en stúlkan settist milli Árna og ökumannsins. Kváðust þau vilja fara að ísbúðinni við Laugalæk.

Á leiðinni talaði Árni við stúlkuna, og voru þau „eitthvað að glettast“, og skömmu áður en komið var að ísbúðinni, bauð stúlkan upp á áfengi, sem hún var með í flösku. Við ísbúðina fór karlmaðurinn út úr bifreiðinni. Árni ætlaði að opna hurðina fyrir stúlkunni, svo hún kæmist út. Þá vissi Árni ekki fyrr til en maðurinn þreif í vitnið og dró út úr bifreiðinni. Þegar maðurinn þreif í Árna, lá við, að hann félli í götuna. Á meðan Árni var að „koma sér á réttan kjöl“, var aftur þrifið í hann og hann fyrirvaralaust sleginn í andlitið, svo hann féll í götuna. Síðan hlupu hjúin inn í ísbúðina. Er þetta átti sér stað, kvaðst vitnið hafa verið „lítilllega undir áfengisáhrifum.“

Þórdór Pálsson húsasmiður, Jórufelli 6, fæddur 4. apríl 1943 að Fit, Vestur-Eyjafjallahreppi, Rangárvallasýslu, gaf skýrslu 19. s. m. um málið hjá rannsóknarlögreglunni. Vitnið kvaðst þá vera leigubifreiðarstjóri og aka bifreiðinni R 271 frá Bæjarleiðum. Um kl. 2400 var beðið um bifreið að Kvistalandi. Þar kom í bifreiðina hjá vitninu maður, sem óskaði eftir akstri um borgina. Er þeir voru um kl. 0230 staddir fyrir utan Þórscafé,

kom stúlka að bifreiðinni. Stúlkan spurði vitnið, hvort hann vildi aka henni að ísbúðinni við Laugalæk. Vitnið kvaðst hafa farþega, sem hefði umráð bifreiðarinnar. Farþeginn bauð stúlku að koma með. Maður, sem vitnið vissi þá ekki deili á, kom þá einnig í bifreiðina. Stúlkan settist milli vitnisins og farþegans, en fylgdarmaður hennar í aftursætið. Ekið var rakleitt að ísbúðinni við Laugalæk. Þar fór maðurinn úr aftursætinu, þreif upp framhurðina og tók í farþega vitnisins. Vitnið sá manninn slá farþegann a. m. k. tvisvar. Farþeginn féll við í götuna, en stóð fljótlega upp aftur. Stúlkan fór fljótlega úr bifreiðinni og með manninum inn í húsið. Sinntu þau því ekki, er reynt var að hafa samband við þau. Vitnið hafði samband við stöð sína, sem hringdi til lögreglunnar, sem kom fljótt á staðinn. Að lokum sagði vitnið, að farþegi sinn hefði á leiðinni talað lítilliga við stúlkuna og manninn, og varð vitnið ekki vart við neitt ósætti á milli þeirra. Vitnið kvaðst ekki vita til þess, að farþeginn hefði gefið tilefni til átakanna, og vissi ekki, hvers vegna þau hófust.

21. febrúar 1974 gaf Hilda Hafsteinsdóttir, starfsstúlka í áðurgreindri íssölu, til heimilis að Kóngsbakka 1, fædd 17. júlí 1949, svohljóðandi skýrslu hjá rannsóknarlögreglunni:

„Mér hefur hér verið kynnt kæra Árna Gíslasonar vegna líkamsárásar, sem hann kveðst hafa orðið fyrir aðfaranótt 3. des. s.l. fyrir utan ísbúðina að Laugalæk 8 hér í borginni, það er vinnustað minn.

Ég man eftir því, að einhvern tíman í vetur vorum við Friðrik Alexandersson, sambýlismaður minn, að koma af dansleik í Þórscafé. Utan við húsið var nokkur mannþröng og mjög erfitt að fá leigubifreið. Þá heyrði ég kallað til mín, og sá ég, að það var maður að nafni Árni Gíslason, sem þarna var í leigubifreið og virtist vera einn síns liðs. Ég kannast eitthvað við Árna, en ekki get ég munað síðan hvenær, en ég veit hann starfar eitthvað í sambandi við viðgerðir bifreiða. Ég fór nú að bifreiðinni hjá Árna og spurði hann, hvort hann vildi aka okkur, og átti þar við Friðrik og mig, niður eftir, eins og ég orðaði það. Við Friðrik ætluðum í ísbúðina að Laugalæk 8, því hann á það fyrirtæki. Árni kvað okkur velkomnið að koma með í bifreiðinni og snéri ég þá aftur upp á tröppur samkomuhússins, en þar beið Friðrik og var mjög mikið ölvaður. Hann kom svo með mér að bifreiðinni og settist inn í aftursæti hennar, en ég settist við hlið bifreiðarstjórans og Árni svo við hlið mér í framsætið. Nú var ekið bein-

ustu leið að ísbúðinni, og vorum við Árni eitthvað að tala saman á leiðinni, og ég gaf honum að drekka úr áfengisflösku, sem ég var með. Ég sjálf drakk einnig úr henni. Aftur á móti talaði ég ekkert við Friðrik á leiðinni og bauð honum ekki að drekka. Nú gerðist ég svo ölvuð, að mig brestur minni. Ég man síðast eftir mér, þegar við vorum þarna í bifreiðinni á leiðinni að ísbúðinni, en ég man ekkert eftir því, þegar við komum þangað, eða hvað þar kann að hafa gerst og yfirleitt ekkert fyrir en ég vaknaði í ísbúðinni um kl. 14.00 daginn eftir.

Frekar get ég ekki skýrt frá þessu ferðalagi okkar Friðriks“.

20. apríl s. á. gaf Hilda nýja skýrslu í málinu hjá rannsóknar-lögreglunni, og var þá komið nýtt hljóð í strokkinn. Skýrslan hljóðar svo:

„Varðandi ferð okkar Friðriks í leigubifreiðinni með Árna Gíslasyni frá Þórscafé að Laugalæk 8 þá get ég gert frekari grein fyrir samskiptum okkar Árna í bifreiðinni. Eins og fram er komið í fyrri framburði mínum í máli þessu, þá sat ég í framsæti bifreiðarinnar milli bifreiðarstjórans og Árna. Hvernig á því stóð, að ég settist þar, en ekki í aftursætið hjá Friðrik, því get ég ekki gert mér grein fyrir. Fljótlega eftir að við lögðum af stað frá Þórscafé, þá fór Árni að sýna mér ástleitni. Hann hafði vinstri hönd og handlegg á sætisbakinu aftan við mig og má segja, að hann hafi að nokkru leyti haldið um axlir mér. Með hægri hendinni var hann svo að káfa á lærinu á mér, en ég var í kjól með mjög stuttu pils. Ég bannaði Árna að gera þetta með því að segja honum að hætta, en þegar það bar ekki árangur, þá sló ég á höndina á honum. Þrátt fyrir þetta hélt hann áfram að káfa á mér. Hvort hann sýndi mér beinlínis dónaskap, það skal ég ekki segja um. Í það minnsta eitt skipti á leiðinni varð ég dálítið æst, er ég var að banna Árna áleitni hans, og varð Friðrik þess var. Hann hallaði sér fram í sætinu og mun þá hafa séð, hvað Árni aðhafðist, en ekki sagði Friðrik eitt einasta orð eða aðhafðist nokkuð. Að öðru leyti fór ekki illa á með okkur Árna á leiðinni, og ég gaf honum nokkrum sinnum að drekka úr flösku, sem ég var með, en bauð Friðrik aldrei, enda taldi ég hann orðinn svo ölvuðan, að hann hefði ekki gott af að drekka meira.

Frekar tel ég mig ekki geta gert grein fyrir þessu ferðalagi eða því, sem á eftir gerðist, og vísa að öðru leyti til fyrri framburðar míns“.

22. febrúar s. á. var ákærði, þáverandi gæslufangi, sbr. um ákærulið 6, yfirheyrður af rannsóknarlögreglunni. Ákærði sagði,

að í byrjun næstliðins desembermánaðar hefði hann farið með Hildu á dansleik í Þórscafé. Að dansleik loknum reyndu þau árangurslaust að ná í leigubifreið fyrir utan veitingahúsið. Hilda hitti þarna einhvern mann, og varð úr, að hann ók þeim að ísbúðinni. Hilda settist fram í á milli ökumanns og mannsins, enda hélt ákærði það vera skilyrði fyrir akstrinum. Ákærði settist aftur í. Ákærði kvaðst hafa verið nokkuð undir áhrifum áfengis, en þó ekki meira en svo, að hann taldi sig muna öll atvik. Við ísbúðina fór ákærði fyrstur út úr bifreiðinni og að framdyrunum. Ákærði kvaðst hafa opnað þær, tekið með vinstri hendi í öxlina eða handlegginn á manninum og kippt honum út úr bifreiðinni. Síðan kvaðst ákærði hafa slegið manninn hnefahögg í andlitið með hægri hendi, og féll maðurinn við það. Ákærði sagði manninn hafa dottið til hliðar utan í bifreiðina og síðan á jörðina. Ekki tók ákærði eftir, hvort blæddi úr manninum. Ákærði sagði, að þar með hefði viðskiptum þeirra lokið. Hilda kom strax út úr bifreiðinni, og fóru þau inn í ísbúðina. Ákærði sagði ástæðuna fyrir árásinni á manninn hafa verið þá, að á leiðinni hefði maðurinn verið að káfa á Hildu, og mislíkaði ákærða það og reiddist mjög. Ákærði kvaðst þó ekki hafa gert athugasemd við framkomu mannsins, fyrr en hann sló hann.

Guðjón Kristinn Guðjónsson iðnnemi, Laugarnesvegi 112, fæddur 13. febrúar 1956 í Reykjavík, gaf rannsóknarlögreglunni skýrslu um málavexti 27. febrúar s. á. Vitnið skýrði svo frá, að hann og kunningi hans, Jóhann Magnússon, hefðu verið á leið um Laugalæk umrætt sinn. Er þeir komu á móts við Hrístateig, veittu þeir athygli fólksbifreið, sem stóð á bifreiðastæðinu framman við ísbúðina. Önnur framhurðin var opin, og rétt framan við hana, eða 1—2 m frá bifreiðinni, sá vitnið aftan á mann, sem þar stóð. Framan við hann var annar maður, sem virtist liggja á hnjónum. Sá á hnjónum hníktist allt í einu til og valt um leið út af til hliðar frá bifreiðinni. Í því kom einhver hreyfing á þann uppistandandi, og virtist vitninu á öllu, að sá hefði slegið hinn, þótt vitnið beinlínis sæi það ekki. Er vitnið og Jóhann gengu að, sáu þeir þann, sem uppi stóð, slá hinn og sparka í hann nokkrum sinnum, a. m. k. 2—3. Ekki gat vitnið sagt um með vissu, hvar högginn og spörkin lentu. Er þeir félagar komu að bifreiðinni, var kona að reyna að fá manninn til að hætta að berja og sparka í hinn liggjandi mann. Þeir félagar reyndu það líka. Rétt á eftir hurfu maðurinn og konan inn í ísbúðina, en hinn maðurinn lá eftir á jörðinni. Ökumaður leigubifreiðarinnar

mun hafa kallað til lögreglunnar, sem kom fljótt á vettvang. Var maðurinn, sem fyrir árásinni varð, þá sestur upp og hallaðist upp að bifreiðinni. Lögreglumennirnir töluðu eitthvað við manninn og reyndu síðan án árangurs að ná sambandi við ísbúðarfólkið. Ekki taldi vitnið, að maðurinn hefði misst meðvitund við barsmíðarnar. Vitnið taldi, að hann og félagi hans hefðu verið í um 20—30 m fjarlægð, er þeir tóku eftir, hvað var að gerast við bifreiðina. Ekki vissi vitnið um tildrögin, en sagði ofangreinda atburði hafa gerst, á meðan þeir félagar gengu að bifreiðinni og fyrst eftir að þeir komu að henni. Við nánari athugun taldi vitnið, að maðurinn hefði fallið út af í átt að, en ekki frá, bifreiðinni. Vitnið taldi aftur á móti öruggt, að maðurinn hefði ekki lent utan í bifreiðinni við fallið.

Jóhann Magnússon nemandi, Laugalæk 32, fæddur 1. febrúar 1956 í Reykjavík, skýrði rannsóknarlögreglunni svo frá 27. febrúar s. á., að þeir Guðjón Kristinn hefðu verið á leið yfir mót Hrístateigs og Laugalækjar, er hann tók eftir einhverjum látum við leigubifreið, sem stóð við ísbúðina. Þarna var fólk og einhver köll og hróp í því. Vitnið sá aftan á karlmann, sem virtist hrekja annan á undan sér í átt frá bifreiðinni, og um 2—3 m frá bifreiðinni sá vitnið þann, sem sneri baki í vitnið, slá hinn í andlitið. Ekki gat vitnið gert sér grein fyrir, með hvorri hendinni hann sló. Maðurinn féll við þetta aftur á bak á jörðina. Var þetta svo langt frá bifreiðinni, að útilokað var, að maðurinn hefði fallið utan í hana. Árásarmaðurinn var eitthvað að sýsla yfir hinum, og virtist vitninu, að hann væri með tilburði til að slá hinn. Vitnið sá hann þó ekki slá nema einu sinni og ekki sparka í manninn. Vitnið sá ekki frekari átök, en vitninu virtist á hinum liggjandi manni, að einhver átök hefðu átt sér stað, áður en það veitti þeim athygli, því maðurinn var bersýnilega með hárkollu, sem hafði losnað frá. Einhver stúlka var þarna að snúast, og fór hún með árásarmanninum inn í ísbúð. Ökumaður leigubifreiðarinnar kallaði til lögreglunnar, sem reyndi árangurslaust að ná sambandi við fólkið í íssölunni. Vitnið og félagi þess gáfu lögreglunni upp nöfn sín og heimilisföng og fóru af staðnum. Vitnið sagði að lokum, að hann vissi ekki um tildrög átakanna eða upphaf, því þau hefðu verið byrjuð, áður en hann fór að veita þeim athygli.

16. nóvember sl. kom Árni Vernharður Gíslason fyrir dóm. Vitnið kvaðst vera orðið jafngott af meiðslum sínum, að undanteknu öri við vinstra munnvik. Vitnið kvaðst ekki hafa gengist

undir neina skurðaðgerð til þess að reyna að fjarlægja lýti. Vitnið kvaðst ekki hafa verið undir læknishendi út af þessum áverka, eftir að hann útskrifaðist af slysadeildinni 10. desember 1973.

Vitnið kvaðst hafa verið rúmliggjandi tvo fyrstu dagana eftir atvikið og frá vinnu fram í miðja vikuna. Vitnið kvaðst þá hafa starfað við eigið fyrirtæki. Vitnið kvaðst ekki muna, hve margir störfuðu hjá fyrirtækinu þá, en þeir hafi sjaldnast verið færri en 13 og hafi einn starfsmannanna gengið í starf vitnisins á meðan. Vitnið kvaðst þá eins og nú hafa eingöngu unnið við stjórnun fyrirtækisins. Vitnið kvaðst ekki hafa fengið neinar tryggingarbætur vegna meiðslanna.

Vitnið kvaðst hafa verið statt í leigubifreið í Nóatúni, er stúlka og maður báðu um far, en mikil mannþröng hafði verið fyrir utan veitingahúsið Þórscafé, svo bifreiðinni hafði gengið illa að komast leiðar sinnar. Féllst vitnið á ósk þeirra og lét aka þeim að ísbúðinni við Laugalæk. Á leiðinni þangað sat maðurinn í aftursæti bifreiðarinnar, en stúlkan í framsætinu á milli vitnisins og ökumannsins. Er bifreiðin var stöðvuð við ísbúðina, fór maðurinn út úr bifreiðinni, opnaði framhurðina, þar sem vitnið sat, kippti honum út úr bifreiðinni og sló a. m. k. eitt hnefahögg í andlitið. Ekki gat vitnið borið um, hvort högginn voru fleiri. Ekki sagði vitnið, að maðurinn hefði lagt til sín á annan hátt. Eftir þetta stökk maðurinn inn í ísbúðina.

Vitnið kvaðst hvorki hafa þekkt manninn né konuna fyrir.

Vitnið neitaði því eindregið að hafa verið að káfa á lærunum á stúlkunni eða hafa tekið utan um hana, en vel gæti verið, að hann hefði lagt vinstri handlegginn upp á sætisbakið, en framsætið var í heilu lagi. Vitnið sagðist hafa rætt við stúlkuna á leiðinni og hefði maðurinn tekið þátt í samræðunum. Vitnið kannaðist ekki heldur við að hafa gert það skilyrði fyrir farinu, að stúlkan sæti fram í hjá sér.

Vitnið kvaðst hafa verið lítillaga undir áfengisáhrifum og kvaðst ekki hafa getað séð, að samferðafólk sitt hefði verið mjög áberandi ölvað.

Framburður vitnisins hjá rannsóknarlögreglunni var lesinn í heyrandi hljóði. Að því loknu staðfesti vitnið skýrsluna sem rétta og undirskrift sína undir henni.

Vitnið kvaðst ekki minnast þess, í hverju glettni þess og stúlkunnar hefði verið fólgin, en engin illindi hefðu átt sér stað á leiðinni. Vitnið kvaðst ekki heldur muna, hvort stúlkan bauð manninum upp á snaps um leið og sér.

Þá mætti í dóminum Jóhann Magnússon. Vitnið kvaðst umrætt sinn hafa verið á ferð með Guðjóni Kristni. Minnti vitnið, að þeir hefðu verið að koma úr veitingahúsinu Klúbbnum, og gengu þeir austur Laugalæk í áttina frá Laugarnesvegi. Er þeir voru komnir fram hjá húsinu, sem nú er Verðlistinn, og komnir yfir Hrisateiginn, voru þeir komnir að planinu, þar sem atburðurinn átti sér stað. Vitnið sagði, að á planinu hefði staðið stór bifreið, sem í fyrstu skyggði á, og er þeir voru komnir fram hjá stóru bifreiðinni, sáu þeir einnig leigubifreið. Við hana voru tveir menn, og kannaðist vitnið við annan sem ákærða í málinu. Inni í leigubifreiðinni voru ökumaðurinn og stúlkan, sem síðar komu út. Vitnið kvaðst hafa séð ákærða slá manninn eitt högg, og voru þeir þá báðir uppistandandi. Féll maðurinn við, en vitnið mundi ekki, hvort hann féll á bakið eða hliðina. Er ofangreint skeði, var vitnið ekki alveg komið að, en er vitnið kom að, virtist því ákærði gera sig líklegan til að sparka í manninn, en án þess að til þess kæmi, fór maðurinn frá, reifst eitthvað við stúlkuna, og síðan fóru þau inn í ísbúðina og læstu þar að sér.

Vitnið kvaðst ekki hafa séð ákærða slá manninn nema áðurgreint eitt högg. Vitnið sagði, að þeir hefðu eitthvað verið búnir að tuskast áður, og benti í því sambandi á, að eftir að maðurinn var fallinn, hefði vitnið séð, að einhvers konar hárkolla á manninum hafði losnað frá höfuðleðrinu, og var blóð á enni mannsins. Vitnið sagði, að er það sá manninn fyrst, hefði hann verið hálfboginn og greinilega ekki eðlilegur, og datt vitninu helst í hug, að hann væri ölvaður. Stúlkan var mjög ölvuð, en vitninu virtist ákærði vera mjög rólegur.

Framburður vitnisins hjá rannsóknarlögreglunni var lesinn í heyranda hljóði. Að því loknu staðfesti vitnið framburðinn og undirskrift sína undir honum.

Síðan kom í dóminn Þórdór Pálsson. Vitnið kvaðst umrætt sinn hafa verið að aka Árna Gíslasyni bifreiðasmið. Vitnið mundi ekki, hvar það tók hann upp í bifreiðina. Við Þórscafé tók vitnið upp í bifreiðina stúlku og mann. Maðurinn settist í aftursætið, en stúlkan á milli vitnisins og Árna. Var ekið að ísbúðinni við Laugalæk. Á leiðinni ræddu Árni og stúlkan um daginn og veginn, og lagði maðurinn lítið til málanna. Vitnið kvaðst ekki hafa orðið vart við, að Árni væri með neina ástleitni við stúlkuna, og ekki kom það fram hjá manninum, að hann væri óánægður með það, að stúlkan sæti hjá Árna. Vitnið minntist þess ekki, að áfengi hefði gengið á milli manna í bifreiðinni eða að stúlkan

hefði boðið Árna upp á snaps, en sér hefði virst þau öll vera lítillaga undir áfengisáhrifum.

Þegar bifreiðin var stöðvuð við ísbúðina, fór maðurinn í aftur-sætinu út úr bifreiðinni, svipti upp hægri framhurðinni og dró Árna út úr bifreiðinni með því að þrífa um brjóstmálið, og síðan sá vitnið manninn slá Árna a. m. k. þrjú hnefahögg í andlitið. Maðurinn féll ekki við fyrsta höggið, en við annað og stóð þá upp og féll þá aftur við þriðja höggið. Í því bar að þarna tvo menn, og síðan kom lögreglan mjög fljótt á vettvang, en vitnið hafði kallað hana til með talstöðinni í gegnum stöðina.

Vitnið sagði, að Árni hefði ekki veitt neina mótspyrnu.

Vitnið kvaðst ekki minnast þess að hafa séð ákærða sparka í Árna.

Vitnið taldi, að 4—5 mínútur hefðu liðið frá því að það gerði viðvart og þar til lögreglan kom á staðinn. Þá var ákærði og stúlkan komin inn í ísbúðina og opnuðu ekki fyrir lögreglunni.

Frmaburður vitnisins hjá rannsóknarlögreglunni var lesinn í heyrenda hljóði. Að því loknu staðfesti vitnið skýrsluna og undirskrift sína undir henni.

23. nóvember sl. kom í dóminn Guðjón Kristinn Guðjónsson. Hann kvaðst umrætt sinn hafa verið að koma eftir Laugalæk frá Laugarnesvegi ásamt vitninu Jóhanni Magnússyni. Að öðru leyti kvaðst vitnið muna lítið eftir atvikum, en þarna hafi þó verið leigubifreið og tveir menn. Kannaðist vitnið við annan þeirra sem ákærða, en hinn þekkti vitnið ekki, og lá hann á göt-unni. Vitnið kvaðst hafa séð ákærða bæði slá manninn og ýta við honum, þar sem hann lá. Ekki mundi vitnið, hvort Friðrik sló manninn niður oftár en einu sinni. Þeir hefðu báðir virst slappir, og taldi vitnið, að þeir hefðu báðir verið ölvaðir. Vitnið sagði, að hinn ókunni maður hefði tekið lítið á móti og Friðrik hafi virst eiga alls kostar við hann. Vitnið gat ekki borið um upptök átakanna, þar sem þau voru hafin, er vitnið veitti þeim athygli fyrst. Vitnið sagði, að þarna hefði einnig verið stúlka, og virtist hún vera með Friðrik. Stúlkan reyndi að stilla til friðar. Þarna var einnig leigubílstjóri, og mundi vitnið ekki, hvort hann var utan bifreiðarinnar eða inni í henni, er vitnið kom á vettvang. Vitnið sagði, að Friðrik og stúlkan hefðu farið inn í ísbúðina. Vitnið og félagi þess reyndu að hjálpa manninum á fætur, og kom lögreglan fljótlega á vettvang. Vitnið taldi, að þeir félagarnir hefðu verið búnir að vera í u. þ. b. 5 eða 10 mínútur á staðnum, er lögreglan kom.

Vitnið sagði aðspurt, að skýrsla sú, sem það gaf hjá rannsóknarlögreglunni á sínum tíma, væri gefin eftir bestu vitund og samvisku. Framburður vitnisins var lesinn í heyranda hljóði. Að því loknu staðfestir vitnið skýrsluna og undirskrift sína undir henni.

Í dóminum hefur ákærði sagt, að hann hafi slegið Árna vegna þess, að hann var að káfa á vinkonu sinni. Að öðru leyti vísaði ákærði til framburðar síns hjá rannsóknarlögreglunni.

Lagt hefur verið fram í málinu vottorð Rögnavalds Þorleifssonar lækni, dagsett 14. desember 1973, um áverka vitnisins Árna Gíslasonar. Er það svohljóðandi:

„Sj.: Árni Gíslason, f. 2. 6. 1928, Kvistalandi 3, Reykjavík.

Neðanritað er í samræmi við bókanir í sjúkraskrá Árna á Slysadeild Bsp. í Fossvogi.

Þann 2/12 1973, kl. 03.05, flutti lögreglan mann, sem kvaðst vera fyrrgreindur Árni, á Slysadeildina.

Hann skýrði svo frá, að skömmu áður hefði hann verið sleginn í andlitið.

Skoðun leiddi í ljós, að sár var vinstra megin við munninn og náði þar í gegnum kinnina, þannig að smá gat myndaðist inn í munninn. Ekki er annarra áverka getið.

Fyrrgreint sár var saumað í lögum og fékk sj. síðan fúkalyf.

Að meðferð lokinni fór sj. af spítalanum.

Hann kom til eftirlits, skv. fyrirmælum, daginn eftir. Sárið var þá á eðlilegri leið með að gróa og broti í kringum það óverulegur. Saumar voru þá fjarlægðir og Árni útskrifaður frá Slysadeildinni“.

Um 6. ákærulið.

Árla morguns laugardaginn 16. febrúar 1974 kom ákærði til Keflavíkurflugvallar frá New York með flugvél frá Loftleiðum h/f. Gunnar G. Schram, varafastafulltrúi Íslands hjá Sameinuðu þjóðunum, hafði fyrir flugferðina haft samband við Sigurð V. Benjamínsson lögreglumann, er þá starfaði í New York, og beðið hann samkvæmt ósk flugfélagsins að gæta ákærða á leiðinni. Samkvæmt skýrslu lögreglumannsins gekk ferðin tíðindalaust. Beiðni félagsins var vegna fyrri framkomu ákærða gagnvart áhöfn flugvélar á sömu leið nokkru áður. Umbeðin gæsla var til öryggis áhöfn og farþegum. Ákærði greiddi sjálfur kostnaðinn og var frjáls ferða sinna á Keflavíkurflugvelli.

Í skýrslu Sigurðar Bjarnasonar lögreglumanns segir, að framangreindan dag, kl. 1504, hafi lögreglunni borist vitneskja um

árás á leigubifreiðarstjóra í húsinu nr. 1 við Kóngsbakka. Er vitneskjan barst, var skýrslugjafi staddur í lögreglubifreið ásamt Róbert Róbertssyni á Suðurlandsbraut. Á sama tíma var Bertram Henry Möller lögreglumaður á ferð á bifhjóli við Elliðaár. Þar eð Bertram var nær, var ákveðið í samráði við fjarskiptastöð lögreglunnar, að hann færi einnig á vettvang.

Er Sigurður og Róbert komu að Kóngsbakka 1, var þeim tjáð, að aðstoðar væri þörf þarna innan dyra. Útihurð hússins var ólæst, en gangahurð var læst. Fyrir innan heyrðist nokkur hávaði, og lá Bertram á gólfinu rétt innan við dyrnar og virtist meðvitundarlítill. Yfir Bertram stóð maður og sparkaði af miklu afli í andlit hans hvað eftir annað. Ekki tókst hinum lögreglumönnum að brjóta upp hurðina, og var ekki vogandi að brjóta rúðuna, þar sem Bertram lá rétt við hana. Er árásarmaðurinn varð var við lögreglumennina tvo, hljóp hann upp stiga og hvarf. Um leið kom þarna gestkomandi maður, Sævar Erlendsson, og opnaði. Lögreglumennirnir hlupu upp stigann á eftir árásarmanninum, sem var afkróaður á efsta stigapalli. Maðurinn bjóst til að ráðast á lögreglumennina, en hætti við það, er hann hafði fengið kylfuhögg á handlegg. Maðurinn stökk yfir handrið og niður á næsta stigapall og tók á rás niður stigann. Manninum tókst að opna fyrri gangahurðina, en þá voru lögreglumennirnir komnir fast að honum, og greip maðurinn því til þess ráðs að stökkva í gegnum 10 mm þykkt gler í útihurðinni. Þar fyrir utan var maðurinn handjárnaður. Reyndist þarna vera um ákærða að ræða. Leigubifreiðarstjórinn, sem ráðist var á, reyndist heita Jón Guðmundsson, og fór hann sjálfur á slysadeildina, en lögreglumenn fluttu Bertram þangað.

Í íbúð á 1. hæð hússins höfðu lögreglumenn tal af Hildu Hafsteinsdóttur, þar til heimilis, fæddri 17. júlí 1949, sem kvaðst vera sambýliskona ákærða. Hún var nokkuð ölvuð og flutt á lögreglustöðina og þar í fangageymslu. Kl. 1603 var hún komin til yfirheyrslu hjá Rúdólf Axelssyni aðstoðarvarðstjóra. Gaf hún svohljóðandi skýrslu um málavexti:

„Ég bý með umræddum Friðrik að Kóngsbakka 1. Við erum ekki gift, en ætlum að fara að gifta okkur. Áður en ég segi frá nefndum atburði, vil ég taka fram, að ég álít, að Friðrik sé sjúkl-ingur, með heilaskemmd, og veit ekki, hvað hann gerir, eftir að hann er kominn á visst ölvunarstig.

Varðandi nefndan atburð hef ég þetta að segja, að í morgun kom hann heim frá útlöndum og var þá öölvaður. Um kl. 10.00

í morgun fengum við okkur í glas. Hann drakk Vodka, en ég Sherry. Friðrik var búinn að drekka ca 1/2 pela af Vodka og svolítið af Sherry og var orðinn talsvert ölvaður, er við ákváðum að panta leigubifreið með það fyrir augum að fara í annað hús. Ég pantaði leigubifreið frá Bæjarleiðum, og ég bauð bifreiðarstjóranum inn, þar sem við vorum ekki tilbúin. Hann settist í sófa, en ég þurfti að fara inn í annað herbergi. Ég var á leið inn í stofu aftur, og ég var komin í dyrnar, er ég sá, að Friðrik stóð skyndilega upp, hljóp að bifreiðarstjóranum og sló hann. Hann náði ekki að slá hann nema eitt högg, að ég held, því ég stoppaði hann af. Ég held, að bifreiðarstjórinn hafi ekki sýnt neina ókurteisi í framkomu og Friðrik hafi ekki vitað, hvað hann var að gera. Ég hjálpaði leigubifreiðarstjóranum á fætur og leiddi hann út. Síðan hringdi ég á lögregluna.

Á staðinn kom einn lögreglumaður, Berti Möller, ég kannaðist við hann frá fyrri tíð. Ég bauð Berta inn. Berti bað Friðrik að koma með sér, og Friðrik ætlaði sýnilega að gera það, en þá sagði ég við Friðrik: „Hann ætlar sýnilega að setja þig inn, en hvað ætlar þú að gera?“ Þá sagði Berti, að það væri ekki satt, en ég mótmælti. Þá, allt í einu, sló Friðrik Berta og það mikið högg, að hann datt í gólfið. Ég sagði þeim að koma sér út. Þeir fóru út. Á meðan hringdi ég á lögreglu og sjúkralið. Ég heyrði á meðan stimpingar og hávaða frammi í ganginum. Sjúkralið og lögregla komu eftir ca fimm mínútur. Stuttu eftir það heyrði ég hávaða og enn þá meiri stimpingar. Ég opnaði þá hurðina fram í ganginn og sá þá, að Friðrik var hent á rúðuna, sem er í ytri forstofudyrum. Strax á eftir leit ég út um stofugluggann og sá Friðrik liggja ca 10 metra frá forstofudyrum, og í sama mund hlupu nokkrir lögreglumenn að honum. Þeir þeirra notuðu kylfu og drógu hann síðan að útgöngusvæðinu, sem afmarkar umrædda byggingu. Síðan var hann látinn bíða þar ca 3—4 mínútur, þar til sjúkrabifreið kom á staðinn“.

Rannsóknarlögreglunni var tilkynnt um atburðinn kl. 1535, og fóru rannsóknarlögreglumennirnir Eggert N. Bjarnason og Haraldur Árnason á vettvang. Samkvæmt skýrslu Eggerts könnuðu þeir vettvang, en ekki voru mikil ummerki að sjá. Rúðan var brotin í ytri útihurð og blóðbletti var að sjá í snjónum, bæði fyrir utan og eins á leiðinni þaðan. Haraldur tók ljósmyndir í íbúð Hildar. Ekki voru þar heldur mikil merki, sem telja mætti eftir átök. Þó var greinilegt, að ýmislegt smádót hafði hrunið á

gólfið á ganginum innan við dyrnar úr íbúðinni fram í stiga-ganginn.

Samdægurs gaf áðurgreindur Jón Guðmundsson, leigubifreiðar-stjóri hjá Bæjarleiðum, fæddur 26. júní 1931 á Ólafsvík, til heimilis að Kjarrhólum 24, Kópavogi, skýrslu um málavexti hjá rannsóknarlögreglunni. Hann skýrði svo frá, að er hann kom samkvæmt símapöntun að Kóngsbakka 1, hefði kona boðið sér inn og sæti í stofu, því hún sagði þau hjónin ekki vera alveg tilbúin.. Hafði konan á orði, að maðurinn væri nýkominn frá Bandaríkjunum, og skildist vitninu, að þau ætluðu að veitingastað við Norðurfell. Þarna í íbúðinni var einnig berfættur maður, og var konan að taka til handa honum sokka. Maðurinn settist svo á stól, skáhallt til hliðar við vitnið, þar sem það sat í sófanum, og veitti vitnið manninum ekki frekari athygli. Fyrirvaralaust fékk vitnið allt í einu mikið högg á andlitið, sem kom á kinnbeinið hægra megin. Vitninu sortnaði fyrir augum, en missti þó ekki alveg meðvitund. Er vitnið fór aftur að sjá skýrar, stóð maðurinn yfir honum og reiddi hönd til höggs, bersýnilega í þeim tilgangi að slá vitnið. Vitnið beygði sig undan högginu, og kom það aftan á höfuðið. Konan gekk nú á milli og sagði vitninu að koma sér út. Er vitnið kom að sinni bifreið, þar þar að aðra leigubifreið, og var sú frá BSR. Vitnið gerði síðan lögreglunni aðvart. Skömmu síðar kom Bertram á bifhjóli. Vitnið skýrði Bertram frá málavöxtum. Þeir fóru báðir inn, og hleypti áðurgreind kona þeim inn í íbúðina. Konan sagði manninn farinn, en Bertram fann hann í öðru herbergi. Er þeir komu saman út úr herberginu, hélt lögreglumaðurinn um handlegg hins, en ekki var að merkja, að Bertram beitti neinu valdi, og ekki varð vitnið vart við nein átök þá. Konan sagði við vitnið, að þau hjónin ætluðu að tala við Bertram, og bað vitnið að fara út. Fyrir utan hitti vitnið tvo lögregluþjóna, og vísaði vitnið þeim á íbúðina. Vitnið sá á eftir lögregluþjónunum inn í húsið, en sá ekki, hvað þar gerðist. Eftir „örstutta“ stund kom Bertram einn út úr húsinu, blóðugur í andliti og riðaði mjög, eins og hann ætti erfitt með að halda jafnvægi. Bertram bað vitnið að kalla til sjúkrahúsbifreið. Þá var áðurgreind bifreið frá BSR komin á vettvang, og bað vitnið ökumanninn að sinna beiðni Bertrams. Þegar vitnið var að styðja Bertram, kom allt í einu árásarmaðurinn „fljúgandi“ út um stóra rúðu á útihurð. Fyrir utan var svell, og missti maðurinn fótanna. Þar var maðurinn yfirbugaður þrátt fyrir mikla mótspyrnu og handjárnaður.

Næsta dag var Hilda Hafsteinsdóttir yfirheyrð af rannsóknar-lögreglunni. Framburður hennar var á þessa leið:

„Ég bý í íbúð á 1. hæð til vinstri að Kóngsbakka 1 hér í Breiðholtshverfi. Þar hef ég undanfarna mánuði búið með manni að nafni Friðrik Alexandersson. Hann hefur verið erlendis nú um mánaðartíma, en kom frá Bandaríkjunum í gærmorgun. Heim kom hann um kl. 08.00. Þá var hann allsgáður og ekki einu sinni af honum áfengislykt. Um kl. 10.00 fórum við bæði að neyta áfengis, og var Friðrik orðinn töluvert ölvaður upp úr hádeginu. Ég aftur á móti drakk aðeins létt vín og fann lítið til áfengis-áhrifa. Ekki er ég viss um, hvað klukkan var, en sennilega hef-ur það verið um kl. 14.30 sem ég hringdi eftir leigubifreið, og ætlaði ég að fara með hann á vinnustað minn, en Friðrik er eig-andi þess fyrirtækis. Þegar ég bað um leigubifreiðina, þá bað ég um, að bifreiðarstjórinn myndi gera vart við sig með því að hringja dyrabjöllunni, og var ætlunin að biðja hann að koma inn. Friðrik var þá orðinn svo ölvaður, að ég ætlaði að biðja leigubifreiðarstjórann að styðja hann út í bifreiðina, því mikil háлка var. Leigubifreiðarstjórinn kom svo, og ég bauð honum sæti inni í stofu, þar sem við vorum ekki alveg tilbúin að fara. Friðrik átti eftir að fara í annan sokkinn, og fór ég að finna hann fyrir hann. Þegar ég kom aftur inn í stofuna, þá lá bifreiðar-stjórinn hálfvegis út af í sófanum, en Friðrik stóð fyrir framan hann með aðra höndina á lofti, augljóslega eins og hann ætlaði að fara að slá hann. Mér virtist á öllu, að Friðrik væri þegar búinn að slá bifreiðarstjórann í það minnsta eitt högg, en ekki sá ég það gerast. Ég hljóp nú á milli þeirra til þess að koma í veg fyrir, að Friðrik slægi bifreiðarstjórann frekar, og tókst mér að koma í veg fyrir það. Jafnframt sagði ég bifreiðarstjóran-um að fara út, og gerði hann það. Ég fór nú í símann og hringdi í lögregluna og bað um, að lögreglumenn kæmu á staðinn. Rétt á eftir kom svo Bertram Möller lögregluþjónn og bifreiðarstjór-inn með honum. Í millitíðinni spurði ég Friðrik, hvað þetta ætti að þýða og hvers vegna hann hefði slegið bifreiðarstjórann, en Friðrik virtist ekki átta sig á því, að nokkuð slíkt hefði gerst, enda var hann hinn rólegasti. Áður en Bertram kom, mun mér hafa snúist hugur um að láta lögregluna fjarlægja Friðrik, því ég spurði hann, hvort hann ætlaði að láta lögregluna taka sig, og þegar hann svaraði því engu, þá sagði ég honum að fara inn í þvottahús inn af eldhúsinu, og þar var hann, þegar Bertram og leigubifreiðarstjórinn komu inn í íbúðina. Ég sagði Bertram

fyrst, að Friðrik væri farinn, honum hefur vafalaust skilist á mér, að það væri ekki rétt, og bauð ég Bertram þá að leita í íbúðinni, hvað hann gerði. Bertram fann svo Friðrik í þvottahúsinu, og komu þeir saman fram í ganginn, þar sem ég og bifreiðarstjórinn vorum. Ekki var hægt að merkja þá neitt missætti milli þeirra. Ég bað nú leigubifreiðarstjóran að fara út, meðan ég talaði við Bertram, og gerði hann það. Ég vildi fá Bertram til þess að taka skýrslu af Friðrik þarna á staðnum, en ekki fara með hann, en það vildi Bertram ekki fallast á. Ég hafði þá á orði við Friðrik, hvort hann ætlaði að láta lögregluna fara með hann, því þeir myndu setja hann inn. Ekki virtist Friðrik vera neitt í æstu skapi og lagði ekkert til málanna, fyrr en allt í einu, að hann sló Bertram hnefahögg í andlitið, svo hann féll í gólfíð. Ég opnaði þá dyrnar fram í stigaganginn og skipaði þeim Friðrik og Bertram að fara út. Ekki held ég Bertram hafi misst meðvitund við höggið, í það minnsta reis hann strax á fætur, og þeir fóru fram í stigaganginn, og ég lokaði dyrunum á eftir þeim. Ég heyrði miklar stimpingar og gauragang frammi í stigaganginum, en ekki sá ég, hvað þar fór fram. Hvað svo fram fór næstu mínúturnar, get ég ekki gert mér mjög ljósa grein fyrir, en eitt-hvað leit ég fram á ganginn og sá lögregluþjóna í átökum við Friðrik. Næst man ég það greinilega, að ég horfði út um stofugluggann, sem er til hliðar við innganginn í húsið, og sá ég Friðrik þá koma þar fljúgandi út, bersýnilega í gegnum rúðuna, því ég heyrði brothljóð og sá glerbrot koma fljúgandi. Friðrik féll á jörðina, er hann kom niður, og þar stukku lögregluþjónarnir á hann, börðu hann með kylfum og drógu hann að grindverki, sem þarna er. Síðan drösluðu þeir honum burtu og í lögreglubifreið, sem komin var. Eftir að ég sá Friðrik koma fljúgandi út úr húsinu, þá hringdi ég aftur á lögregluna og bað nú um, að einnig yrði send sjúkrabifreið, því ég gerði ráð fyrir, að Friðrik hefði skaðast við að fara í gegnum rúðuna. Lögregluþjónar komu svo og töluðu við mig, en úr því varð æsingur, sem endaði með því, að ég fór með lögregluþjónunum í lögreglustöðina af fúsum og frjálsum vilja. Þeir sögðu að vísu, að það yrði aðeins um stundarsakir, mér yrði svo leyft að fara, en reyndin varð sú, að ég var sett í fangageymslu lögreglunnar, hvaðan ég kem nú.

Varðandi hegðan Friðriks þá vil ég taka það fram, að þegar hann er kominn á visst stig áfengisáhrifa, þá virðist hann ekki vita, hvað hann gerir, og man ekki eftir atvikum eftir á. Síðan við tókum upp sambúð, veit ég ekki til þess, að hann hafi ráðist

á fólk, en mér er kunnugt um, að hér áður fyrr hlaut hann dóm fyrir líkamsárás, eða svo hefur mér verið sagt“.

Ákærði var sama dag yfirheyrður af rannsóknarlögreglunni. Ákærði skýrði svo frá, að hann hefði komið til landsins árla morguns daginn áður með flugvél frá Loftleiðum h/f. Í fylgd með ákærða var lögregluþjónn, því félagið neitaði að flytja hann nema í lögreglufylgd. Ástæðan til þess var sú, að ákærði hafði farið til Bandaríkjanna mánuði áður og lenti þá ásamt félögum sínum í „veseni“ í flugvélinni vegna ölvunar. Ákærði kvaðst hafa komið heim um kl. 0800 og hafði þá ekki bragðað áfengi, en byrjaði á því fljótlega eftir heimkomuna. Ákærði sagði áfengi hafa þannig áhrif á sig, að þegar hann væri kominn á visst stig áfengisáhrifa, þá væri eins og klippt á þráð og minni hans brysti. Slíkt hefði skeð daginn áður og kvaðst ákærði ekkert muna eftir atvikum frá því um hádegisbilið og þar til hann vaknaði í fangageymslunni um kl. 2100 kvöldið áður. Ákærði taldi sig þó muna ógreinilega eftir átökum við lögregluþjóna fyrir utan húsið heima. Ákærði kvaðst ekki geta sagt frekar um, hvað gerðist eða hvað hann aðhafðist frá því um hádegisbilið og til kl. 2100 daginn áður. Ákærði taldi sig ekki hafa neina ástæðu til að rengja það, að hann hefði ráðist á bifreiðarstjóra og lögregluþjón. Að lokum sagði ákærði, að eins og áður væri fram komið, glataði hann minni á vissu stigi áfengisáhrifa. Er þetta gerðist, þá væri oft eins og á hann rynni einhvers konar „berserksgangur“ og hefði þá komið fyrir, að hann réðist á fólk án minnsta tilefnis. Aðra skýringu kvaðst ákærði ekki geta gefið á þeirri hegðun, sem hann kynni að hafa sýnt daginn áður.

Kl. 1315 sama dag var ákærði kominn fyrir dóm. Hann skýrði svo frá: „Ég man ekkert af því, sem skeði í gær. Ég hafði drukkið a. m. k. hálfa flösku af áfengi frá kl. 8 í gærmorgun til kl. 3 um eftirmiðdaginn. Þegar ég hef drukkið visst magn af áfengi, virðist eins og klippt sé á, ég glata öllu minni“. Samdægurs var ákærði úrskurðaður til að sæta gæsluvarðhaldi allt að 7 dögum.

Vitnið Bertram Henry Möller lögreglumaður, Tunguvegi 24, fæddur 11. janúar 1943 í Reykjavík, gaf skýrslu hjá rannsóknarlögreglunni 19. febrúar. Vitnið skýrði svo frá, að hann hefði verið á ferð á bifhjóli á Elliðavogi við Elliðaár kl. 1500, er hann heyrði í talstöð, að aðstoðar væri þörf að Kóngsbakka 1 vegna árásar á leigubifreiðarstjóra. Þar eð enginn lögreglumaður var nær, var afráðið að vitnið færi á vettvang. Þar tjáði leigubifreið-

arstjóri vitninu, að hann hefði orðið fyrir árás inni í húsinu, enda var hann bólginn í andliti. Vitnið fór með bifreiðarstjóranum inn í húsið, og hleypti Hilda þeim inn. Hún hafði á orði, að sér þætti leitt, hvað hefði komið fyrir. Hilda sagði áráðarmanninn vera farinn og vildi ekki gefa upp nafn hans, þar sem hann væri maðurinn hennar. Vitninu fannst þetta grunsamlegt og leitaði því mannsins í íbúðinni og fann hann í þvottahúsi inn af eldhúsinu. Reyndist þetta vera ákærði. Vitninu virtist maðurinn eitthvað undir áfengisáhrifum, en hinn rólegasti. Fór maðurinn möglunarlaust með vitninu fram á gang í íbúðinni. Þar bað Hilda bifreiðarstjóran að fara úr íbúðinni. Vitnið vildi fá ákærða með sér út. Þá sagði Hilda tvívegis við ákærða eitthvað á þá leið: „Þú veist, hvað þeir ætla að gera við þig Friðrik, þeir ætla að læsa þig inni“. Ákærði svaraði engu. Eftir fyrra skiptið sagði vitnið við Hildu, að þetta væri ekki rétt, heldur mundi verða farið með ákærða á lögreglustöðina og rætt við hann þar. Næst skeði það, að ákærði sló vitnið hnefahögg í andlitið algerlega að óvörum, því engin orðaskipti höfðu farið fram. Síðan sagði vitnið, að komið hefði kafli, þar sem hann mundi ekki, hvað gerðist, þó fannst honum, að hann væri alltaf að fá högg í andlitið. Næst mundi vitnið greinilega eftir, að hann lá frammi á stigaganginum innan við innri útidyrnar, og lögregluþjónar hlupu fram hjá honum inn í húsið. Vitnið var mjög miður sín, en gat risið á fætur og staulast út úr húsinu. Vitnið hélt þá, að hann hefði séð leigubifreiðarstjóra þarna rétt hjá og hefði kallað til þeirra og beðið um sjúkrabifreið. Vitnið stóð síðan þarna utan við útidyrnar, þegar ákærði birtist í fremri gangi innan við dyrnar og setti undir sig hausinn og stökk í gegnum rúðuna í ytri hurðinni. Ekki mundi vitnið fyrir víst, hvort ákærði féll, þegar hann kom niður, en hann kom æðandi til vitnisins. Er ákærði var kominn alveg að vitninu, kastaði vitnið sér niður, og féll ákærði þá um vitnið og kom niður á magann. Vitnið stóð þá upp og kastaði sér yfir hann og gat haldið ákærða, þar til lögregluþjónarnir komu út úr húsinu til aðstoðar.

Vitnið Sævar Erlendsson leigubifreiðarstjóri, Kúrlandi 29, fæddur 1. apríl 1946 í Reykjavík, gaf skýrslu hjá rannsóknar-lögreglunni 20. febrúar. Vitnið skýrði svo frá, að hann hefði verið að koma í heimsókn að Kóngsbakka 1 ásamt konu sinni. Var hún komin inn í húsið aðeins á undan. Er vitnið kom inn í stigaganginn á 1. hæð, heyrði það hávaða og brothljóð úr íbúðinni á 1. hæð til vinstri. Vitnið staldraði þá við á pallinum milli

1. og 2. hæðar, en þaðan gat vitnið séð dyrnar að íbúðinni og ganginn fyrir framan. Hávaðinn, sem vitnið heyrði, var svipaður því, að einhverju væri slegið í hurðina innan frá. Rétt á eftir opnaðist hurðin, og Bertram kom slangrandi út, eins og hann væri dauðadrukkin. Vitnið sagði, að hann hefði reyndar aldrei komist út úr íbúðinni, heldur aðeins í dyrnar, því þá sá vitnið mann þrifa í Bertram og kippa honum inn fyrir, og hurðin lokaðist. Síðan heyrði vitnið meiri hávaða innan úr íbúðinni, en síðan opnaðist hurðin aftur, og lögregluþjónninn kom riðandi alla leið fram á ganginn, og hurðinni var lokað á eftir honum. Vitnið fór til móts við Bertram, sem var augljóslega mjög miður sín, og bað hann vitnið aðstoðar. Er þeir voru komnir að innri útidyrnum og vitnið var að opna hurðina, kom áðurgreindur maður æðandi og réðst á Bertram. Vitninu tókst ekki að koma lögreglumanninum út og forðaði sér innar á ganginn, því vitnið þorði ekki í manninn, sem það kannaðist við í sjón og vissi, að var mikill ofstopamaður. Vitnið sá síðan manninn slá Bertram a. m. k. 2 högg í andlitið, og féll lögregluþjónninn í gólfið. Þá sá vitnið, að maðurinn sparkaði a. m. k. einu sinni í Bertram, og hélt vitnið, að sparkið hefði komið í andlitið. Nú komu þarna 2 lögreglumenn að innri hurð, sem var læst. Reyndu þeir árangurslaust að opna hana. Er maðurinn varð þeirra var, hljóp hann upp stigann, en vitnið opnaði fyrir lögregluþjónunum, sem eltu manninn upp. Vitnið sá svo upp eftir stigaganginum, að maðurinn og lögregluþjónarnir áttust við uppi á efsta stigapalli (3. hæð). Allt í einu stökk maðurinn yfir stigahandriðið og niður á pallinn á milli 2. og 3. hæðar og æddi síðan niður stigann og lögreglumennirnir á eftir. Maðurinn var nokkuð á undan að innri hurðinni, opnaði hana og fór fram á fremri gang, en í því voru lögregluþjónarnir að opna innri hurðina. Maðurinn tók undir sig stökk og í gegnum rúðuna í hurðinni og út. Þar var hann yfirbugaður. Að lokum gat vitnið þess, að leigubifreiðarstjóri hefði verið að koma út úr húsinu, er vitnið kom að því. Var bifstjórinn bersýnilega miður sín, og hélt vitnið fyrst, að hann væri ölvaður, en svo mun ekki hafa verið.

Vitnið Róbert Gunnar Róbertsson, lögregluvarðstjóri í Suður-Múlasýslu, til heimilis Kaupvangi 2, Egilsstöðum, fæddur 21. desember 1942 í Reykjavík, gaf skýrslu hjá rannsóknarlögreglunni 21. febrúar, en þá var hann búsettur og starfandi í Reykjavík. Vitnið skýrði svo frá, að þegar hann og Sigurður Bjarnason komu að Kóngsbakka 1, hafi þeir séð bifhjól Bertrams, svo og

hittu þeir bifreiðarstjórann, sem varð fyrir árásinni, og var hann bólginn í andliti.

Vitnið kvaðst hafa verið aðeins á undan Sigurði úr lögreglu-bifreiðinni. Gekk bifreiðarstjórinn með vitninu að húsinu og sýndi, um hvaða dyr var að ræða, en Kóngsbakki 1 er fjölbýlis-hús. Vitnið fór inn um ytri útidyr og inn í anddyrið fyrir framan stigaganginn. Þar var læst hurð. Í gegnum rúðu á hurðinni sá vitnið Bertram uppistandandi rétt innan við dyrnar og einhvern mann slá hann í það minnsta eitt hnefahögg í andlitið, svo hann féll í gólfíð, og þá sparkaði maðurinn í andlitið á Bertram. Á meðan á þessu gekk, kom Sigurður til vitnisins, og reyndu þeir að sprengja upp hurðina, en þorðu ekki að brjóta rúðuna vegna Bertrams, sem lá rétt innan við hana. Árásarmaðurinn hvarf nú frá, en annan mann bar að, sem opnaði. Lögreglumennirnir hlupu upp stigann og komu að árásarmanninum á efsta stigapalli (3. hæð). Lögreglumennirnir „réðust“ þar að manninum, sem reyndi tvívegis að slá vitnið án þess að hæfa. Vitnið beitti kylfunni. Stökk maðurinn þá yfir stigahandriðið niður á næsta pall og síðan niður stigann. Lögreglumennirnir fóru á eftir niður stigann og voru næstum búnir að ná manninum, er hann var kominn í fremri forstofuna að útidyrnunum. Þar sá vitnið manninn taka höndum um höfuð, setja það undir sig og stökkva út um rúðuna í hurðinni. Ekki vissi vitnið, hvernig hann kom niður, en vitnið sá Bertram kasta sér niður fyrir framan hann utanhúss. Er vitnið og Sigurður komu út, lágu Bertram og bifreiðarstjórinn ofan á manninum. Lögreglumennirnir handjárnuðu manninn og fluttu hann á lögreglustöðina, þar sem hann var settur í fangageymslu.

Laugardaginn 23. febrúar 1974 var ákærði úrskurðaður til að sæta gæsluvarðhaldi í allt að 60 dögum. Í úrskurðinum segir, að eftir að sá fyrri „gekk, hafi komið í ljós 5 kærur á Friðrik fyrir líkamsárásir. Málum þessum varð ekki lokið sökum þess, að kærði hvarf af landi brott. Dómarinn hefur aflað sér sakavottorðs kærða. Af því verður séð, að kærði hefur hlotið 2 fangelsisdóma fyrir líkamsárásir, 2 sáttir fyrir líkamsárásir og 2 niðurfellingar vegna þess sama.“ Ákærði losnaði úr gæsluvarðhaldinu mánudaginn 8. apríl s. á. Ekki verður séð, að ákærði eða neinn annar hafi verið yfirheyrðir af rannsóknarlögreglu eða í dómi á þessu tímabili út af þeirri sök, sem fjallað er um í þessum kafla. Sama gildir um þær 5 sakir, sem „komu í ljós“, með þeirri undan-tekningu, að vitnin Guðjón Kristinn og Jóhann Magnússon voru

yfirheyrð 27. febrúar svo og Hilda aftur 20. apríl, sbr. um 5. ákærulið. Samkvæmt bréfi ríkissaksóknara, sem fylgdi ákæru málsins, bárust þau gögn, sem lágu til grundvallar ákærunni, honum með bréfum, dagsettum 26. ágúst 1970 og 29. ágúst 1974.

Vitnið Bertram Henry Möller kom fyrir dóm 1. júlí 1976. Vitnið skýrði svo frá, að umrætt sinn hefði hann verið í eftirlitsferð á bifhjóli við Elliðaárnar, er hann heyrði í talstöð bifhjólsins, að beðið var um lögregluaðstoð að Kóngsbakka 1 vegna árásar á leigubifreiðarstjóra. Einnig heyrði vitnið í talstöðinni, að engin lögreglubifreið mundi vera nærstödd, en á þessum tíma var aðalverksemi vitnisins að starfa að umferðareftirliti. Vitnið kvaðst því hafa boðist til að fara á vettvang, og var það samþykkt af fjarskiptamiðstöðinni, en jafnframt voru gerðar ráðstafanir til að bifreið færi einnig. Er vitnið kom að Kóngsbakka 1, hitti það fyrir leigubifreiðarstjóra, sem tjáði vitninu, að hann hefði orðið fyrir líkamsárás í íbúð á fyrstu hæð til vinstri á Kóngsbakka 1. Bifreiðarstjórinn bar merki þess að hafa orðið fyrir árás. Fóru þeir saman og knúðu dyra á viðkomandi íbúð, enn forstofuhurð hafði verið ólæst. Þá kom til dyra stúlka, sem vitnið kannaðist við, og hleypti hún þeim viðstöðulaust inn. Fór hún að tala um, hvað sér þætti þetta leiðinlegt, sem komið hefði fyrir. Vitnið spurði stúlkuna um árásarmanninn, en hún sagði hann farinn. Vitnið spurði hana þá um nafn mannsins, en hún kvaðst ekki vilja gefa það upp, þar sem hann væri maðurinn sinn. Ekki kvaðst vitnið hafa séð merki um áfengisáhrif á stúlkunni. Þar eð vitnið grunaði, að maðurinn væri ekki farinn, kvaðst hann hafa spurt stúlkuna, hvort hann mætti leita í íbúðinni, og leyfði hún það fúslega. Í þvottaklefa íbúðarinnar fann vitnið manninn, sem reyndist vera ákærði í málinu. Sérstaklega aðspurður kvaðst vitnið ekki áður hafa þurft í starfi sínu að hafa afskipti af ákærða, sem Bertram þekkti hvorki með nafni né í sjón. Ekki hafði vitnið heyrt hans neitt getið, fyrr en eftir að atburðirnir áttu sér stað.

Vitnið sagði, að rétt hefði mátt greina áfengisáhrif á manninum, sem hefði komið orða- og mótþróaust fram til bílstjórans og konunnar. Vitnið kvaðst ekki hafa þurft að leggja nein tók á manninn, hann hefði komið umyrðalaust. Er þeir voru komnir fram í gang íbúðarinnar, útskýrði vitnið fyrir konunni, hvert væri næsta stig málsins, þ. e. að ákærði þyrfti að koma til viðtals á lögreglustöð. Þá sagði konan og beindi máli sínu til ákærða: „Friðrik, þú veist, hvað þeir ætla að gera við þig. Þeir ætla að

læsa þig inni“. Vitnið kvaðst þá hafa sagt, að þetta væri ekki rétt, heldur þyrfti Friðrik að koma til viðtals á lögreglustöð. Endurtók þá konan fyrri ummæli sín, en Friðrik hafði ekki lagt eitt einasta orð til málanna. Það næsta, sem vitnið mundi, var, að hann lá í stigaganginum, og tveir lögregluþjónar hlupu fram hjá og upp stigann. Vitnið kvaðst þá hafa farið út og hitt fyrir bílstjórann, sem hafði kært árásina, en hann hafði samkvæmt ósk konunnar farið út úr íbúðinni, er vitnið kom fram úr þvottaklefanum með ákærða. Vitnið kvaðst hafa beðið bifreiðarstjórnann að kalla upp sjúkrabifreið, og í framhaldi af því sá vitnið ákærða koma nánast fljúgandi gegnum rúðuna á ytri forstofuhurð. Ákærði stefndi í áttina að vitninu og til þess að verða ekki fyrir sömu meðferð aftur, kvaðst vitnið hafa látið sig falla fyrir fætur ákærða, sem féll á þá. Í því komu lögregluþjónarnir tveir, og tókst þeim að yfirbuga ákærða.

Vitnið minntist þess ekki að hafa rætt við vitnið Sævar Erlendsson, á meðan hann varð fyrir árásinni.

Vitnið var spurt, hvernig það hefði verið búíð, er það kom inn í íbúðina til ákærða. Vitnið kvaðst hafa verið í reiðstígvélum, reiðbuxum, skyrtu, leðurjakka, kuldaúlpu, gæruskinnskæddri, og með hjálm á höfði, eins og umferðarlögreglumenn noti að jafnaði á mótorhjólum.

Vitnið sagði, að hann myndi ekki annað en hann hefði verið með hjálminn á höfðinu allan tímann, en sagði, að sig minnti, að af honum hefði fallið skyggni, sem smellt sé á og falli því auðveldlega af, svo og hafi hann misst annan hanskan, er hann hélt á i hendinni. Vitnið sagði, að hjálmurinn væri úr glasfíber og rispist því auðveldlega, en brotni fremur en dældist við högg. Hjálmurinn er svampklæddur að innanverðu.

Vitnið kvaðst telja sig vera orðinn jafngóðan af áverkanum. Vitnið tók þó fram, að hann sæi nú verr með hægra auga en hann gerði á umræddum tíma, en gat ekki sagt um, hvort það stafaði af völdum árásarinnar eða annars.

Vitnið kvaðst ekki minnst þess að hafa verið til lækni meðferðar, eftir að áverkavottorðið frá 5. mars var gefið út, sbr. síðar, en vitnið tók þó fram, að hann myndi ekki, hvort hann fór í augnskoðunina hjá Guðmundi Björnssyni fyrir eða eftir útgáfu vottorðsins. Dómarinn bað vitnið að leggja fram vottorð frá Guðmundi Björnssyni um þá skoðun.

Vitnið kvaðst ekki hafa vitað annað en að áðurgreind kona hefði verið eiginkona ákærða, enda sagði hún það sjálf.

Að lokum staðfesti vitnið framburð sinn hjá rannsóknarlög-reglu.

Sama dag kom í dóminn Jón Guðmundsson. Vitnið var beðið að skýra frá málavöxtum. Vitnið kvaðst umrætt sinn hafa verið statt með bifreið sína við staur í Breiðholti, er beðið var um bíl að Kóningsbakka 1, og jafnframt var þess getið, að bifreiðarstjórinn væri beðinn að koma inn. Vitnið kvaðst hafa farið á umbeðinn stað. Kona opnaði fyrir vitninu og bauð því til stofu, þar sem maður hennar væri ekki tilbúinn. Vitnið kvaðst hafa sest í sófa í stofunni, en maðurinn sat í hægindastól út við gluggann, vinstra megin við sófann frá vitninu séð. Vitnið kvaðst ekkert hafa rætt við manninn. Vitnið kvaðst ekki hafa vitað fyrr en hann fékk högg á hægri kjálkann, og kvaðst vitnið hafa misst meðvitund. Það næsta, sem vitnið mundi, var, að maðurinn stóð yfir honum, er hann leit upp, og gerði sig líklegan til að slá vitnið aftur, er það rankaði við. Vitnið kvaðst hafa stokkið úr sófanum í átt að dyrunum, svo ekki varð úr högginu. Í þessu heyrði vitnið í konunni, sem sagði vitninu að koma sér út. Vitnið kvaðst hafa gert það, og er hann kom út í bifreið sína, bað hann stöðina að kalla á lögregluna. Fljótlega kom á vettvang lögregluþjónn á mótorhjóli, sem vitnið vissi, að kallaður var Berti. Fóru þeir inn í íbúðina samkvæmt tilsögn vitnisins, sem konan hleypti þeim inn í. Konan sagði aðspurð af lögreglumanninum, að maðurinn væri farinn. Lögreglumaðurinn lagði ekki trúnað á það, og fannst maðurinn í íbúðinni. Þá báðu maðurinn og konan vitnið að fara út, á meðan þau ræddu við lögregluþjóninn. Vitnið kvaðst hafa farið út og hitti þá tvo lögreglumenn. Vísaði vitnið lögreglumönnunum á íbúðina, sem Bertram hafði farið í. Vitnið kvaðst hafa séð á eftir lögreglumönnunum inn í húsið, en beið sjálfur úti. Í því að lögreglumennirnir tveir hurfu inn í húsið, kom Bertram skjógrandi út. Var hann blóðugur og hálfvankaður. Vitnið mundi ekki fyrir víst, hvort þeir ræddu saman, en minnir, að Bertram hafi sagt, að maðurinn hafi slegið sig strax niður og vitnið var komið út. Í því sá vitnið, að lögregluþjónarnir tveir hlupu upp stigann, og skipti engum togum í framhaldi af því, að maðurinn kom fljúgandi gegnum gleríð á útihurðinni. Maðurinn rann þarna á svelli fyrir utan húsið, og þar hentu Bertram og vitnið sér á hann, og í því komu lögregluþjónarnir tveir, og var þá maðurinn yfirbugaður.

Vitnið kvaðst telja sig vera orðið jafngott af áverkanum og

hafði vegna hans ekki verið undir læknishendi, frá því að áverkavottorðið frá 25. mars 1974 var gefið út, sbr. síðar.

Vitnið kvaðst ekki hafa þekkt konuna og manninn, en sagðist halda, að hann hefði einhvern tíma keyrt konuna, en aldrei manninn.

Framburður vitnisins hjá rannsóknarlögreglu var lesinn í heyranda hljóði. Að því loknu kvaðst vitnið hafa gefið skýrsluna eftir bestu vitund á sínum tíma og skrifað undir hana því til staðfestingar.

Er vitnið kom inn í íbúðina, voru þar vínflöskur á borðum, en maðurinn var greinilega undir áhrifum áfengis.

Sævar Erlendsson kom fyrir dóminn 9. júlí 1976. Vitnið skýrði frá málsatvikum sjálfstætt. Vitnið sagðist eiga systur, sem bjó, og býr reyndar enn, á efstu hæð á Kóngsbakka 1. Umræddan dag kvaðst vitnið hafa farið þangað í heimsókn ásamt konu sinni. Ekki mundi vitnið, hvenær dags þetta var. Vitnið sagði, að kona sín hefði verið á undan inn í húsið og því ekki séð atburðina, sem málið snýst um. Er vitnið var komið upp á fyrstu stiga-hæð í húsinu, heyrði það hávaða úr íbúð á fyrstu hæð, og heyrðist vitninu eins og barið væri í hurðina. Í framhaldi af því var hurðin opnuð, og lögreglumaður kom skjögrandi fram. Ekki sá vitnið neitt blóð framan í lögreglumanninum. Þá kom í dyragættina ákærði, sem vitnið kannaðist við í sjón. Ákærði tók í lögreglumanninn og kippti honum inn fyrir og lokaði hurðinni. Hurðin opnaðist svo að segja strax aftur, og kom þá lögreglumaðurinn skjögrandi fram. Lögreglumaðurinn var með hjálm á höfði, eins og títt er um lögreglumenn á mótorhjóli, og var skyggnið farið af. Lögreglumaðurinn fór í áttina að útidyrnum, en þá kom ákærði á eftir lögreglumanninum, og sá vitnið hann slá lögreglumanninn eitt hnefahögg á milli augnanna. Lögreglumaðurinn var uppistandandi allan tímann, en skjögraði meðfram þilinu. Ekki veitti lögreglumaðurinn neina mótspyrnu, enda vart fær um það, og virtist hann vera að reyna að forða sér. Vitnið kvaðst ekki minnast þess að hafa séð ákærða sparka í lögregluþjóninn. Um þetta leyti komu að útidyrnum tveir lögreglumenn, og kvaðst vitnið hafa opnað fyrir þeim. Ákærði stökk þá upp stigann og þessir tveir lögregluþjónar á eftir honum. Er ákærði var kominn á efsta stigapallinn, stökk hann niður á þann næsta og komst þannig fram hjá lögreglumönnum niður stigan. Þar kastaði ákærði sér í gegnum rúðu á útihurð, en vitnið mundi ekki, hvort það var ytri eða innri útihurð. Fyrir utan

húsið var ákærði yfirbugaður af lögreglumönnum. Ekki mundi vitnið, af hvaða lögreglumönnum. Vitnið kvaðst hafa verið inni í húsinu allan tímann, en minnti, að lögreglumaðurinn, sem barinn var, hefði verið kominn út, er ákærði var yfirbugaður, og heldur vitnið, að sá lögreglumaður hafi tekið þátt í því. Ekki mundi vitnið, hvort það hjálpaði lögreglumanninum út, en í öllu falli opnaði það hurðina fyrir hinum tveimur lögreglumönnum og lögreglumanninum, sem hafði verið barinn.

Vitnið sagði ákærða ekki hafa lagt til sín, og vitnið kvaðst ekki muna, hvort það ræddi við lögreglumanninn í ganginum. Vitnið kvaðst ekki geta sagt um, hvort ákærði hefði verið ölvaður. Vitnið kvaðst sjálft ekki hafa neytt áfengis.

Framburður vitnisins hjá rannsóknarlögreglunni var lesinn í heyranda hljóði. Að því loknu staðfesti vitnið undirskrift sína undir honum og kvaðst á sínum tíma hafa gefið hann eftir bestu vitund.

Vitnið Sigurður Bjarnason lögregluflokksstjóri, Þórufelli 8, fæddur 28. nóvember 1943 á Akureyri, kom í dóminn 2. maí sl. Vitnið skýrði sjálfstætt frá málavöxtum og sagði, að þegar hann og starfsfélagi hans, Róbert Róbertsson, komu að Kóngsbakka 1, hafi þeir hitt þar fyrir leigubifreiðarstjóra svo og hafi lögreglubífhjól verið þar fyrir utan, enda hefði Bertram Möller tilkynnt um talstöð, að hann væri nær vettvangi og mundi halda þangað. Í húsinu var ytri forstofuhurðin ólæst, en sú innri læst. Þar fyrir innan sá vitnið Bertram Möller lögreglumann liggja á gólfinu, og ákærði stóð yfir honum og var að sparka í hann. Bertram var þá hjálmlaus, og taldi vitnið sig hafa séð ákærða sparka tvisvar í hann, og mundi vitnið, að hann sparkaði í höfuð hans. Er ákærði varð var við lögreglumennina, hljóp hann upp stigann. Þá kom þarna að Sævar Erlendsson leigubifreiðarstjóri, og opnaði hann fyrir lögreglumönnum. Lögreglumennirnir stukku þá upp stigann á eftir ákærða og komu að honum, þar sem hann stóð á efsta stigapallinum. Stóð ákærði þar í árásarstillingum og virtist til alls líklegur. Lögreglumennirnir nálgðust hann hægt og varlega. Ákærði stókk þá yfir handriðið og niður á næsta stigapall og síðan niður stigann. Lögreglumennirnir hlupu á eftir honum niður stigann, og var vitnið á undan. Ákærða tókst að opna innri forstofuhurðina, en þar sem vitnið var komið svo nálægt honum, hafði hann ekki ráðrúm til þess að opna þá ytri og stókk því í gegnum glerið á henni og á Bertram Möller, sem

nú var kominn út. Vitnið fylgdi fast á eftir, og tókst lögreglumönnum að yfirbuga ákærða.

Vitnið las skýrslu sína, sem það gerði um atburðinn samdægers. Að því loknu kvaðst vitnið staðfesta, að það hefði gert þessa skýrslu eftir bestu vitund á sínum tíma.

Vitnið kvaðst ekki muna betur en að ákærði hefði sparkað hjálminum af Bertram frammi á ganginum, en hins vegar var skyggnið af hjálminum inni í íbúðinni.

Loks kom í dóminn út af þessum ákærulið vitnið Róbert Gunnar Róbertsson. Vitnið kvaðst hafa verið á ferð í lögreglubifreið ásamt Sigurði Bjarnasyni lögreglumanni á Suðurlandsbraut, er þeim barst tilkynning um árás á leigubifreiðarstjóra, og voru þeir sendir á vettvang. Skömmu síðar tilkynnti Bertram Möller lögreglumaður, sem staddur var á bifhjóli við Elliðaárnar, að hann mundi einnig fara á staðinn. Er komið var að áðurgreindu húsi, sáu lögreglumennirnir bifhjól Bertrams Möller fyrir fram-
an húsið. Bifreiðarstjórinn, sem varð fyrir árásinni, var þarna fyrir utan og sýndi lögreglumönnum inn um hvaða dyr þeir ættu að fara í fjölbýlishúsinu. Vitnið fór inn um ytri útidyr og inn í anddyri fyrir framan stigaganginn, en hurðin að honum var læst. Þar fyrir innan sá vitnið Bertram standa uppréttan og mann slá hann hnefahögg í andlitið. Bertram féll við, og sparkaði þá maðurinn í andlitið á honum. Bertram var með hjálm, er þetta hvort tveggja skeði. Vitnið kvaðst hafa komið að dyrunum á undan Sigurði og hann hefði komið í þessu. Lögreglumennirnir bjuggu sig undir að brjóta rúðu í hurðinni til að komast inn, en í því kom maður og opnaði. Árásarmaðurinn hafði stokkið upp á efsta stigapall, og fóru lögreglumennirnir þangað á eftir honum. Maðurinn komst ekki þarna lengra og snerist gegn lögreglumönnum. Maðurinn sló m. a. tvívegis með hnefanum til vitnisins, og straukst hnefinn við hægri vanga vitnisins, án þess að það sakaði að öðru leyti en því, að smárispur komu á andlitið. Vitnið kvaðst hafa beitt kylfunni gegn manningnum, en þó ekki slegið hann í höfuðið. Maðurinn stökk þá af stigapallinum og niður á þann næsta og síðar niður stigann. Lögreglumennirnir fylgdu honum eftir niður stigann. Er maðurinn kom að fremri útidyrhurðinni, hafði hann ekki pláss til að opna hurðina. Setti hann því hendurnar fyrir andlitið og stökk gegnum glerið í hurðinni. Þar fyrir utan var maðurinn yfirbugaður og handjárnaður.

Vitninu var gefinn kostur á að lesa framburð sinn hjá rann-

sóknarlögreglunni. Að því loknu staðfesti vitnið skýrsluna og undirskrift sína undir henni að öðru leyti en því, að það hefði verið búið að búa sig undir það að brjóta rúðuna, er maðurinn opnaði fyrir þeim.

Öll framangreind vitni staðfestu framburði sína með eiði.

Er ákæra hafði verið birt, vísaði ákærði í dóminum til skýrslu sinnar við rannsókn málsins svo og er honum var síðar gefinn kostur á að tjá sig um þennan ákærulið.

Lögð hafa verið fram í máliu varðandi þennan ákærulið 3 læknisvottorð, 2 frá Hauki Árnasyni, lækni á slysadeild Borgarspítalans, dagsett 5. og 25. mars 1974, og 1 vottorð frá Guðmundi Björnssyni, yfirlækni augndeildar Landakotsspítala, dagsett 13. október 1976.

Síðargreinda vottorð Hauks Árnasonar er svohljóðandi:

„ÁVERKAVOTTORÐ

Sj.: Jón Guðmundsson, f. 26.6. 1931, Kársnesbraut 28, Kópavogi.

Hinn 16/2 1974, kl. 15.45, kom í Slysadeild Bsp. maður, er kvaðst heita ofanskráðu nafni.

Hann greinir svo frá, að þá nokkru áður hafi hann fengið högg á hægri kinn, er ölvaður maður sló til hans hendi.

Við skoðun kom í ljós: Allmikill margúll er á hægri kinn. Hann hefur ekki önnur óþægindi en eymsli yfir margúlnum og smá svima.

Að þessari rannsókn lokinni fékk sj. að fara úr Slysadeild Bsp., en fékk Codimagnyl töflur vegna verkja í kinninni.

Skv. símaviðtali við Jón Guðmundsson í dag, er það glóðarauga, sem hann fékk eftir áður nefndan áverka á hægri kinn, nýlega horfið, en enn situr eftir nokkur þroti í kinninni eftir marið.

Vottast skv. sjúkraskrá Jóns Guðmundssonar í Slysadeild Bsp. og að beiðni rannsóknarlögreglu Eggerts Bjarnasonar“.

Hitt vottorð Hauks Árnasonar hljóðar svo:

„ÁVERKAVOTTORÐ

Sj.: Bertram Möller, f. 11.01.43, Tunguvegi 24, Reykjavík.

Hinn 16/2 1973, kl. 15.45, kom í sjúkrahúsið í sjúkrabifreið maður, er kvaðst heita ofanskráðu nafni.

Skv. upplýsingum hans varð hann fyrir árás óðs manns þá skömmu áður. Þetta gerðist, þegar Bertram var að lögreglu-mannsstörfum við Kóngsbakka í Reykjavík, en þangað hafði

hann verið kallaður vegna óspekta, sem ofanskráður maður hafði valdið á þeim stað.

Bertram telur sig hafa fengið högg og spörk í andlitið, en hann reyndi að hemja áðurgreindan árásarmann. Hann telur sig hafa vankast nokkuð við fyrstu atlögu mannsins og mun síðan hafa farið út úr íbúð þeirri, sem þessi árásarmaður dvaldist í, en tveir aðrir lögregluþjónar reyndu að stilla árásarmanninn, sem þó komst út úr íbúðinni, en þá tókst Bertram að hefta för hans lengra.

Við skoðun kom í ljós: Mjög bólginn hægra megin í andliti yfir hægra kinnbeini. Innan á munnholi hægra megin er 1 cm langur skurður. Blætt hefur úr nösnum, en ekki er merki um brot á nefbeinum. Hefur marbletti neðan við hægra hné, en ekki er grunur um brot þar.

Teknar voru rtg.myndir af andlitsbeinum og kinnbeini, og greindust ekki brot á þeim. Myndir af ennis- og kjálkaholum sýndu, að þau holrúm voru eðlilega loftfyllt.

Myndir af hægra hné sýna merki um gamlan áverka á hægra hné.

Sj. fékk hér Valiumsprautu, en hann var síðan skoðaður af heilachir. Bjarna Hannessyni, sem taldi taugaskoðun eðlilega og ekki merki um brot á höfuðkúpubeinum.

Haft var símasamband við sj. 18/2, og taldi hann þá líðan sína góða, en var ráðlagt að liggja áfram.

Kom til eftirlits 26/2. Taldi líðan sína þá sæmilega, en segist ekki sjá eins vel með hægra auga og því vinstra. Segist fá svima, ef hann situr eða stendur lengi. Fær af sömu orsökum einnig skjálfta og svitnar. Blóðþr. var 130/90, púls 80/mín. Við skoðun þá var mar að miklu leyti horfið, nema í hvítu hægra auga utanvert. Vegna augneinkenna var Bertram útvegaður tími hjá augnlækni (Guðmundi Björnssyni).

Vottast skv. sjúkraskrá Bertrams Möllers og að beiðni rannsóknarlögr. Eggerts Bjarnasonar“.

„Vottorð

Það vottast hér með, að Bertram Henry Möller, f. 11.01.43, Tunguvegi 24, R., leitaði á göngudeild augndeildar Landakotspítala 26.02.74. Var hann þá með glóðarauga á hægra auga og blæðingu undir slímhúð (conjunctiva) á sama auga. Sjón með glerjum var 6/6 á báðum augum.

Í dag leitaði ofanskráður til undirritaðs vegna vottorðs. Sjón-

skerpa í dag er 6/6 á báðum augum með glerjum. Gerð var almennt augnskoðun, og fannst ekkert sjúklegt, sérstaklega ekkert sem benti á afleiðingar fyrra slyss“.

II. Persónulegir hagir ákærða.

1. Samkvæmt sakavottorði ákærða, dagsettu 16. f. m., hefur hann sætt kærnum og refsingum sem hér greinir:

- 1954 22/5 Reykjavík: Sátt, 150 kr. sekt, 345 kr. skaðabætur fyrir ölvun og spellvirki.
- 1954 9/6 Reykjavík: Dómur: 1.200 kr. sekt, 1.050 kr. skaðabætur fyrir árás og óspektir.
- 1957 29/1 Reykjavík: Dómur: 30 daga varðhald, skilorðsbundið í 3 ár, 6.000 kr. skaðabætur, fyrir brot á 218. gr. hegningarlaga.
- 1960 8/7 Reykjavík: Kærður fyrir árás. Fellt niður skv. bréfi dómsmálaráðuneytisins, dags. 6/9 1960. Galt skaðabætur.
- 1960 28/8 Reykjavík: Kærður fyrir árás. Galt skaðabætur. Fellt niður skv. 42. gr. laga nr. 27/1951.
- 1964 15/4 Reykjavík: Sátt, 250 kr. sekt fyrir umferðarlagabrot.
- 1965 27/1 Reykjavík: Sátt, 300 kr. sekt fyrir ölvun.
- 1966 15/4 Reykjavík: Dómur: 6 mánaða fangelsi fyrir brot gegn 218. gr. hegningarlaga. Greiði skaðabætur, kr. 90.000.
- 1966 25/8 Reykjavík: Sátt, 300 kr. sekt fyrir brot á 18. gr. umferðarlaga.
- 1968 13/2 Árnessýslu: Sátt, 300 kr. sekt fyrir brot á áfengislögum.
- 1976 24/3 Reykjavík: Sátt, 9.000 kr. sekt fyrir brot á 48. og 50. gr. umferðarlaga.

2. Skýrsla um geðheilbrigði ákærða.

6. mars 1974 var óskað eftir skýrslu um geðheilbrigði ákærða. Skýrsla Jóhannesar Bergsveinssonar, sérfræðings í geðlækningum, um þá rannsókn er svohljóðandi:

„Sakadómarrinn í Reykjavík hefur með bréfi, dags. 6. mars 1974, beðið um, að fram færi rannsókn á geðheilbrigði Friðriks Tómasar Alexanderssonar, til heimilis að Kóngsbakka 1, Reykjavík, í sambandi við rannsókn vegna kæru á hendur honum um líkamsárás.

Geðrannsókn hefur nú farið fram, og fylgir hér á eftir skýrsla

um hana og niðurstöður hennar ásamt málsskjölum, sem endursendast.

Upplýsingar þær, sem þessi rannsókn byggist á, eru frá Friðriki Tómasi Alexanderssyni sjálfum, bróður hans Markúsi Alexanderssyni, systur hans Ásdísi Alexandersdóttur og málsskjölum, sem ég hefi fengið til hliðsjónar við rannsóknina.

Friðrik Tómas Alexandersson er fæddur að Grund í Kolbeinsstaðahreppi þann 24. 8. 1933. 3ja—4ra ára gamall flyst hann með foreldrum sínum til Reykjavíkur, en þar elst hann upp í Laugar-neshverfi. Hann er sonur hjónanna Alexanders Guðmundssonar, sem var rjómálsgerðarmaður í Reykjavík, og eiginkonu hans, Margrétar Aðalheiðar Friðriksdóttur. Foreldrar Friðriks eru bæði látin, faðir dó árið 1971 úr hjartaslagi, en móðir er nýlátin úr heilablæðingu. Alexander, faðir Friðriks, var bóndasonur frá Grund í Kolbeinsstaðahreppi. Eftir að hann fluttist til Reykjavíkur, vann hann um tíma við mjólkureftirlit hjá borgarlækni, en frá 1936 eða 37 setti hann á stofn rjómálsgerð, sem hann rak til dauðadags, en Friðrik og systkini hans hafa rekið síðan. Hann var alla tíð nokkuð drykkfelldur, og jókst drykkja hans með árunum. Hann tók þá drykkjutúra, sem staðið gátu allt upp í viku til 1/2 mánuð, en þess á milli var hann edrú. Síðustu árin hneigðist hann einnig til misnotkunar lyfja. Honum er lýst sem skapmanni, ströngum, sérstæðum í skoðunum og ágætlega máli farinn. Hann hélt að sögn allgóðum aga á heimilinu. Áfengismisnotkun Alexanders hafði neikvæð áhrif á heimilislífið á bernskuheimili Friðriks, móður hans var hún mjög á móti skapi. Alexander átti til að verða uppstökkkur, þegar leið á drykkjutúrana, og kom þá fyrir, að hann beitti eiginkonu sína líkamlegu ofbeldi. Þetta þoldi Friðrik illa, því hann var mjög hændur að móður sinni. Áfengismisnotkun Alexanders truflaði ekki fjárhagsafkomu heimilisins að heitið gæti, og komust þau sæmilega af.

Margréti, móður Friðriks, er hins vegar lýst sem heldur skap-lítilli og gæfri konu. Þegar hún komst á menopausaldurinn og börnin fóru að fara að heiman, veiktist hún af þunglyndi, sem þjáði hana æ síðan. Sambúð þeirra foreldra Friðriks, Alexanders og Margrétar, virðist, burtséð frá drykkju Alexanders, hafa verið stórátakalaus á yfirborðinu, en upp úr henni slitnaði, eftir að Margrét veiktist, og slitu þau samvistum að lokum. Sem unglingur segist Friðrik hafa borið hefndarhug til föður síns

vegna framkomu hans við móðurina, þegar hann var drukinn, og 18 ára gamall hafði hann beitt föður sinn líkamlegu ofbeldi til þess að hindra hann fyrir fullt og allt í því að meðhöndla hana svona.

Talsverð drykkjuhneigð er í föðurætt Friðriks. Föðurafi hans, faðir og flestir föðurbræður voru drykkfelldir, drukku í túrum. Að minnsta kosti 3 föðurbræður hafa verið innlagðir á geðdeild eða hæli af þessum sökum. Faðirinn og a. m. k. einn föðurbróðir munu einnig hafa misnotað eitthvað önnur efni en áfengi. Einn af þessum föðurbræðrum sjúklings hefur áberandi skapgerðargalla. Margrét, móðir Friðriks, föðuramma hennar og föðursystir þjáðust af þunglyndisköstum, og var sjúkdómur Margrétar talinn vera psykosis maniodepressiva, sem byrjaði upp úr menopausunni.

Friðrik er hjónabandsbarn, nr. 2 af 4 systkinum, 2 bræðrum og 2 systurum. Yngsta systirin, Guðrún, dó 1947, 10 ára gömul, úr mænusótt. Hinum 2 systkinunum, sem á lífi eru, hefur heilsast og vegnað vel. Þau virðast við eðlilega geðheilsu.

Ekki er annað vitað en fæðing hafi gengið eðlilega og Friðrik þroskast eðlilega. Þó var hann að sögn skírður skemmri skírn af ótta við, að hann myndi deyja vegna áverka, er hann hlaut á höfuð, er eldra systkini, óviti, steig ofan á höfuð hans, þar sem hann lá kornabarn í vöggu sinni. Ekki virðist þessi höfuðáverki þó hafa haft áhrif á þroska hans, svo merkt yrði. Hann var heilsuhraustur sem barn, en fékk þó barnasjúkdóm án sérstaks fylgikvilla, en fengi hann verulega hitahækkun, fékk hann alltaf óráð.

Fram eftir aldri var hann nokkuð smár vexti, en mesti fjörkálfur, óragur og oftast foringi í leikjum jafnaldra sinna og leikfélaga. Sjálfur segist Friðrik hafa haft nokkra minnimáttarkennd vegna þess, hve smár hann var vexti, þar til hann tók út vöxt um það leyti að hann var á 15. ári. Hann var nokkur sumur í sveit hjá móðurfólki sínu á Vestfjörðum og síðar á síldarplani að sumrinu.

Friðrik gekk í barnaskóla Laugarness og síðar í gagnfræðaskóla Austurbæjar. Honum gekk námið heldur illa, bæði í barnaskóla og gagnfræðaskóla. Hann var áhugalaus um námið, en meira upptekinn af leikjum og íþróttum. Að eigin sögn var hann ódæll og uppivöðslusamur í skóla, stríddi kennurum og vakti á sér athygli með prakkarastrikum. Var oftlega látinn víkja úr

skóla um tíma og var færður til m. a. einu sinni eftir að hafa ráðist af heift á kennara sinn. Hann segir sjálfur að hugur sinn hafi alltaf staðið til sjómennsku, þegar hann var barn. Að gagnfræðaskólanámi loknu fór hann svo til sjós, fyrst á togara og var á þeim í 1—2 ár. Síðan var hann í siglingum á norskum farskipum til þess að ná sér í siglingatíma á farskipum með það fyrir augum að fara í Sjómannaskólann og ljúka farmannsprófi. Hóf nám í Sjómannaskólanum 1953, lauk því 1956. Eftir að hann kom í Sjómannaskólann, glæddist námsáhugi hans, og sóttist honum þá námið vel.

Að loknu stýrimannsprófi fór hann aftur í siglingar á norskum farskipum sem annar og fyrsti stýrimaður. Sigldi hann þá mest til Mið-Ameríku og Bandaríkjanna. Á árunum 1957—62 sigldi hann sem stýrimaður á skipum frá United Fruit Company í bananaflutningum milli Mið-Ameríku og Bandaríkjanna. Á þessum árum var hann á 4—5 skipum sem stýrimaður. Þegar þessir bananaflutningar drógust saman og skipafélagið fækkaði starfsmönnum, flutti hann sig á tankskip frá Liberíu og sigldi á því í 1 ár frá 1962—63, en fluttist þá heim til Íslands og hóf að reka rjómaísgerð og ísbúð, sem hann rak á árunum 1964—66. Hætti þá rekstrinum, kvæntist og fór aftur til sjós. Fyrstu 5 mánuði ársins 1967 dvaldi hann austur á Litla-Hrauni og afplánaði fangelsisdóm. Eftir það slitnaði upp úr hjónabandinu, og hann fór aftur til sjós, en vann síðan sem mælingamaður um tíma. Á árunum 1968—1972 var hann aftur í siglingum hjá ýmsum erlendum skipafélögum sem stýrimaður og stundum skipstjóri. Virðist hann oft hafa skipt um skip og nokkrum sinnum um skipafélög, en að nokkru leyti virðast þessi tíðu skipti hafa ráðist af rótleysi, tilraunum til að komast í betri pláss og að nokkru leyti af explosivri hegðun og erfiðleikum með að beygja sig undir aga útgerðarfyrirtækjanna. Sjálfur segir hann, að alltaf hafi verið í sér eirðarleysi og hann geti ekki verið kyrr á sama stað lengi. Hann hefur alltaf viljað vera sinn eigin húsbóndi, skapmikill og yfirleitt látið illa að stjórna.

Alexander, faðir Friðriks, lést í maí 1971. Elsta systir Friðriks tók þá við rekstri fyrirtækis hans, rjómaísgerðinni, og rak það til bráðabirgða sem dánarbú, þar til Friðrik kom heim og tók við rekstri fyrirtækisins 1. sept. 1972 og hefur rekið það síðan. Samkvæmt umsögn bróður hans hefur rekstur fyrirtækisins í höndum Friðriks verið í bestu reglu. Hann rekur fyrirtækið af dugnaði og hagsýni og stendur vel í skilum með allar greiðslur.

Telur hann, að þannig hafi yfirleitt Friðrik leyst störf sín af hendi, hvar sem hann hafi verið.

Árið 1966 kvæntist Friðrik Kristbjörgu Ágústsdóttur. Þau höfðu þekkt í 1 ár fyrir þann tíma. Sambúð þeirra stóð í 1 ár, og eignuðust þau 1 telpu, sem nú er á 7. árinu. Þau munu hafa verið ólík að skapferli. Friðrik þoldi illa að vera bundinn af hjónabandi. Eftir dvöl hans á Litla-Hrauni slitnaði upp úr sambúðinni, og þau skildu. Fyrir hjónabandið hafði hann eignast barn með annarri konu 1965. Núverandi sambýliskonu sinni, Hildi Hafsteinsdóttur, 24 ára gamalli, kynntist hann í febrúar 1973, og fóru þau að búa saman í ágúst sama ár. Í september fór hún að vinna í fyrirtæki hans, ísbúðinni við Laugalæk.

Um líkamlegt heilsufar Friðriks er það að segja, að hann hefur alltaf verið heilsuhraustur. Aldrei orðið fyrir alvarlegum slysum eða áverkum, ef undan er skilið það, sem henti hann sem kornabarn og getið er hér að framan. Hann hefur aldrei legið lengri legur heima eða á sjúkrahúsum. Hann hefur aldrei fengið krampa eða flogaveikisköst. Í sambandi við iðkun hnefaleika eða í slagsmálum hefur hann aldrei verið sleginn rothöggi. Hann hefur nokkrum sinnum fengið lekanda og verið meðhöndlaður vegna þess, en aldrei fengið sárásótt.

Af systkinum sínum er Friðrik lýst sem glaðlyndum, táp miklum krakka og unglingi, sem var sérlega óragur og alltaf hafði forystu í leik. Hann var yfirleitt hrókur alls fagnaðar, sérlega orðheppinn og skrifaði góðan stíl. Yfirleitt kurteis í umgengni við annað fólk og hafði góða framkomu, en skapmikill og lá þá ekki á reiði sinni. Ekki áreitinn að fyrra bragði ódrukkinn, en undir áhrifum áfengis, einkum seinni árin, farið að bera á því, að honum sé laus höndin. Að sögn Markúsar bróður hans ræðst hann þó yfirleitt ekki á fólk algjörlega að tilefnislausu. Markús telur sig hafa orðið þess varan, að orðheppni hans frá fyrri árum sé horfin og hann eigi stundum erfitt með að svara fyrir sig, einkum sé hann undir verulegum áfengisáhrifum og hætti honum þá til að svara fyrir sig með höndum í stað orða. Friðrik lagði mikla stund á íþróttir hér áður fyrr, einkum knattspyrnu, og á Sjómannaskólaárunum 1953—56 lagði hann stund á hnefaleika í léttþungavigt hjá íþróttafélaginu Ármann. Þjálfaði sig talsvert, en tók aldrei þátt í keppnum. Árið 1963 lærði hann hnefaleika úti í Bandaríkjunum í 5 vikur með það fyrir augum að reyna sig sem atvinnumaður, en ekkert varð úr keppni, þar sem léleg sjón á v. auga kom í veg fyrir það. Sjálfur telur Frið-

rik, að hann hafi fengið útrás fyrir innibýrgða reiði með hnefa-leikaiðkunum sínum.

Neytti fyrst áfengis 18 ára gamall, allt var það í hófi til að byrja með. Meðan hann var í siglingum, neytti hann oft áfengis, en drakk þá yfirleitt bjór og varð sjaldan verulega drukinn. Allra síðustu árin hefur hann yfirleitt neytt áfengis um flestar helgar. Neytir þá sterks áfengis og verður oft verulega drukinn, þannig að hann man ekki allt sem gerist. Oftast drekkur hann þó ekki fleiri daga í röð, en mest hefur hann verið við áfengið í 5 daga í einu, eftir að hann kom hingað heim. Hann á ekki í neinum sérstökum erfiðleikum með að láta vera að neyta áfengis, og hann réttir sig ekki af reglulega daginn eftir. Hins vegar á hann erfitt með að tempra magnið, sem hann neytir hverju sinni, einkum ef að um sterkt áfengi er að ræða. Hann hefur aldrei fengið veruleg fráhvarfseinkenni eftir áfengisneyslu og aldrei DT. Eins og að framan er getið, kemur það fyrir, að meiriháttar áfengisneysla truflar verulega hugsun hans og breytir framkomu hans og hegðun.

Aldrei hefur borið á neinum óeðlilegum, langvarandi geðslagssveiflum hjá Friðrik. Hann hefur aldrei verið haldinn ofskynjunum eða ranghugmyndum, svo vitað sé, og aldrei hefur borið á afbrigðilegri hegðun hjá honum, nema þegar hann hefur verið undir áfengisáhrifum.

Samkvæmt sakavottorði hefur Friðrik árið 1954 verið dæmdur fyrir árás og óspektir og auk þess 4 sinnum síðar kærður fyrir sams konar athæfi fram til ársins 1966. Í ljósríti af málskjöllum kemur fram, að hann hefur ennfremur á árunum 1970—74 ráðist á 10 einstaklinga þannig, að minnsta kosti 7 þeirra hlutu áverka. Í öllum þeim tilvikum mun hann hafa verið meira eða minna undir áhrifum áfengis. Frásögnum hans af málsatvikum ber yfirleitt saman við það, sem fram kemur í lögregluskýrslum, að svo miklu leyti sem hann man eftir atvikum, en oft segist hann hafa verið talsvert drukinn og minni sitt gloopótt. Þannig man hann lítið frá atburðum hinn 16. febrúar 1974, er hann réðst á Jón Guðmundsson, leigubifreiðarstjóra, og Berta Möller, lögregluþjón, að Kóngsbakka 1 hér í Reykjavík. Var þá að eigin sögn búinn að neyta 1/2 flösku af sterku áfengi á 4½ klukkutíma. Síðari árin hefur hann orðið þess var, að þegar hann hefur drukkið visst magn af áfengi, virðist eins og klippt sé á þráð, og hann glatar öllu minni. Aftur á móti virðist hann muna allvel að segja frá atburðum, er hann, aðfaranótt 3. des. 1973, réðst á

Árna Gíslason fyrir utan ísbúðina við Laugalæk. Að sögn hans var aðdragandinn sá, að hann fór ásamt sambýliskonu sinni og kunningjahjónum á dansleik í Þórscafé. Þau höfðu meðferðis 2 flöskur af sterku áfengi. Þau voru á dansleiknum í u. þ. b. 3 klukkustundir, og drakk hann stíft þann tíma og var, að því er hann segir, talsvert ölvaður. Eftir dansleikinn ber frásögn hans af atburðarásinni saman við lögregluskýrslur í öllum aðalatriðum. Ástæðan fyrir árás hans á Árna var sú, að því er hann segir, að Árni var áleitinn við Hildi sambýliskonu hans, og taldi hann sig sjá hann þukla á henni, meðan á bílferðinni stóð. „Við sjómenn höfum vanist því, að enginn kássist upp á kvenfólk annara, jafnvel þó það séu mellur, meðan maður er með þeim“. Hann segist hafa reiðst ofsalega.

Þann tíma, er hann hefur dvalist erlendis, segist hann aðeins einu sinni hafa lent í höndum lögreglunnar vegna slagsmála, og var það í New York árið 1962 að því er hann minnir. Var hann þá drukinn og lenti í slagsmálum við næturvörð á hóteli. Var hann hafður í haldi yfir nótt, en sleppt síðan. Ástæðan fyrir því, að hann hefur svona miklu sjaldnar lent í útistöðum erlendis en hér heima, telur hann vera þá, að þar hefur hann fyrst og fremst neytt áfengs öls, en af neyslu þess hefur hann yfirleitt ekki orðið eins ölvaður og af neyslu hins sterka áfengis hér heima.

Líkamleg rannsókn með nevrologiskri skoðun og venjulegri blóðrannsókn leiddi ekkert óvenjulegt í ljós, nema merki um gömul beinbrot á V. metacarpal-beini hægri handar. Líkamsvöxtur hans er íþróttamannslegur, vöðvamikill og vel byggður. Heilaafrit (EEG) sýndi: Ekkert með vissu abnormalt, en vöðva-truflanir áberandi.

Í samtölum virðist Friðrik rólegur, en augsýnilega nokkuð spenntur. Hann neitar þó, að hann finni til innri spennu. Hann er þvalur í lófum. Samvinna er góð. Hann svarar spurningum skilmerkilega og segir frá ótilkvaddur. Nokkrum sinnum gleymir hann sér í hita frásögunnar og hlær óþvingað. Hann er mjög opinn í viðræðum og framkomu, ófeiminn og hressilegur. Hann virðist eiga auðvelt með að mynda skjót yfirborðsleg geðtengsl, en virðist hins vegar skorta hæfni til þess að mynda dýpri geðtengsl. Ekki kemur fram hjá honum kvíði, iðran eða eftirsjá vegna þess sársauka og óþæginda, er hann hefur valdið einstaklingum þeim, er hann réðst á og olli áverkum. Hann virðist heldur ekki hafa neina sérstaka þörf fyrir að réttlæta gerðir sínar, en finnst það hins vegar fullnægjandi skýring á því, að hann réðst

t. d. á Árna Gíslason, að „enginn kássast upp á kvenfólk annarra, jafnvel þótt það séu mellur, meðan maður er með þeim“. Aftur á móti kemur heldur ekki fram hjá honum nein sérstök reiði í garð þeirra, er staðið hafa að því að fangelsa hann og refsa honum fyrir gjörðir hans. Lítur á það sem rökrétta afleiðingu af þeim. Honum finnst hálf-broslegt, að lögreglan virðist vera hálf-hrædd við hann, „því þetta gerist aðeins, þegar ég hef drukkið. Nú er ég ekki hættulegri en þú.“ Geðslag virðist nánast hlutlaust. Það eru engin merki um ofskynjanir. Hann kemur ekki fram með neinar ranghugmyndir. Hugsun og hugsanatengsl eru eðlileg. Meðvitund er skýr. Hann á auðvelt með að einbeita sér að frásögn. Minni er ekki áberandi truflað, ef frá er talið minni frá atvikum, er áttu sér stað, þegar hann var undir áfengisáhrifum. Greind virðist í góðu meðallagi.

Gylfi Ásmundsson, sálfræðingur, framkvæmdi sálfræðilega rannsókn hjá honum í sambandi við geðrannsóknina. Niðurstöður Gylfa Ásmundssonar voru: „Rannsókn þessi leiðir í ljós, að Friðrik Alexandersson er ekki haldinn alvarlegri geðveiki (psykosis) eða taugaveiklun (nevrosis). Hins vegar hefur hann til að bera meiri háttar skapgerðargalla, sem mætti flokka undir geðveilu (psykopatiu). Hún lýsir sér einkum hjá honum í dómgreindarlausri hegðun, skorti á hæfni til að mynda geðtengsli eða lifa sig inn í tilfinningar annarra, fjandsamlegri afstöðu og jafnvel árásargirni á köflum til þeirra, sem standa í vegi fyrir tafarlausri fullnægingu hvata hans. Hann hefur mjög laka geðstjórn, ef svo ber undir, einkum undir áhrifum áfengis gæti hann gersamlega misst stjórn á skapi sínu og framið óhæfuverk.

Friðrik er heldur eðlisgreindur, og mælist greind hans yfir meðallag. Hins vegar nýtist honum greindin ekki til fulls vegna fljótfærni, kæruleysis og of sjálfmiðaðrar afstöðu til kringumstæðnanna.

Hann er vel sjálfbjarga og hefur allgott sjálfstraust, laus við taugaveiklunareinkenni að mestu. Skapbrestir hans koma fyrst og fremst niður á öðrum“.

Álit mitt er því:

Friðrik Tómas Alexandersson er hvorki geðveikur né verulega taugaveiklaður. Hann er eðlisgreindur einstaklingur með greind yfir meðallag. Hann er hins vegar haldinn meiri háttar skapgerðargalla, sem flokka má undir geðvillu (psykopatiu). Skapgerðargallinn kemur fram hjá honum fyrst og fremst sem skort-

ur á hæfni til þess að mynda dýpri geðtengsl, eða lifa sig inn í tilfinningar annarra, fjandsamlegri afstöðu og jafnvel árásargirni til þeirra, sem standa í vegi fyrir tafarlausrí fullnægingu hvata hans. Þótt hegðun hans undir venjulegum kringumstæðum sé yfirleitt innan eðlilegra marka, þá hættir honum til dómgreindarlausrar hegðunar, og geðstjórn hans er mjög lök. Þessir annmarkar á skapgerð hans verða miklu meira áberandi og hættulegri, ef við bætast aðstæður, sem yfirleitt raska dómgreind og hömlum á tilfinningalífi og hegðun, svo sem til dæmis tilfinningalegt uppnám, áfengisáhrif eða áhrif annarra slævandi eða örvandi efna. Friðrik hefur hneigst til ofneyslu áfengis. Hann er byrjaður að tapa stjórn á áfengisneyslu sinni þannig, að hann getur ekki alltaf hætt neyslu þess, áður en hann er orðinn ofurölvi. Hann er einnig byrjaður að fá minnisglöppur („black-out“) þegar hann neytir áfengis, án þess þó að hann verði út úr drukkinn. Hann er hins vegar ekki haldinn óviðráðanlegri löngun í áfengi og þarf ekki að jafnaði að rétta sig af daginn eftir meiri háttar áfengisneyslu, þótt hann geri það stundum. Áfengisneysla hans verður því að teljast ofneysla á mörkum þess að þróast yfir í drykkjusýki.

Við rannsóknina hefur ekkert komið fram, sem sérstaklega bendir til heilaskemmda eða til þess, að hann sé haldinn flogaveiki. Hann hefur enga sögu, er bendir til flogaveikiskasta, og heilaafrit (EEG) sýndi engar slíkar breytingar. Það er ekki ástæða til þess að ætla, að hann hafi verið í óeðlilegri áfengisvímu (abnormal rus), er hann framkvæmdi árásirnar. Þótt minni hans frá atburðum sé oftlega glöppótt, er hann vel ferðafær, er þessir atburðir hafa átt sér stað, man hann t. d. allglögg eftir rás viðburða í sambandi við eina árásina og hafði þó drukkið verulegt magn sterks áfengis, þegar þetta gerðist. Minnisglöppur („black-outs“) eru algengt einkenni hjá ofneytendum áfengis, sem eru á mörkum ofneyslu og drykkjusýki, svo og hjá drykkju-sjúklingum. Það er því engin sérstök ástæða til þess að rengja minnisleysi hans um rás viðburða í sambandi við árásir þær, sem hann er ákærður fyrir, þar eð hann var þá alltaf undir áfengisáhrifum.

Friðrik Tómas Alexandersson hlýtur að teljast sakhæfur. Hann hefur góða greind og eðlilegan skilning á rökréttu samhengi orsaka og afleiðinga. Fyrri reynsla hefði átt að gera honum ljóst, hvers hann má vænta, ef hann skerðir dómgreind og hömlur með neyslu sterks áfengis“.

III. Niðurstöður.

A. Refsihlið.

1. Með framburðum vitna er nægilega sannað, að ákærði hefur veist að tilefnislausu að Lárusi Lárussyni og veitt honum þann áverka, sem getið er um í ákæru og vottorði Bergþórs Smára læknis. Háttsemi þessi varðar við 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

2. Með játningu ákærða og vitnaframburðum, er einnig sannað, að ákærði sló Gunnar Marel Friðþjófsson með þeim afleiðingum, sem í ákæru og læknisvottorði greinir, og varðar sú háttsemi við 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

3. Ekkert er fram komið um, að ákærði hafi slegið Guðjón Inga Sigurðsson, svo að hann hlyti af því áverka á eyra eða tannbrot. Hitt telst hins vegar nægjanlega sannað með framburði Guðjóns Inga, að ákærði hafi slegið hann eitt högg, sennilega í maga, enda hefur ákærði ekki mótmælt því. Ekki hlutust nein meiðsli af þessu. Háttsemin varðar við 217. gr. laga nr. 19/1940.

4. Að nokkru með játningum ákærða og með vitnaframburðum er nægilega sannað, að ákærði hefur ráðist að Viðari Loftssyni og Jónatan Hall á þann hátt og með þeim afleiðingum, er í ákæru greinir. Umrætt sinn var Jónatan að sinna löggæslustörfum. Þegar það er virt, að Jónatan hefur borið, að hann hafi kynnt sig sem lögreglumann, ákærði hefur borið, að þarna hafi verið um að ræða einhvern eftirlitsmann og hann gaf honum upp nafn sitt, verður að telja nægilega sannað, að ákærði hafi gert sér grein fyrir, að þarna var lögregluþjónn á ferð. Háttsemi þessi varðar því við 1. mgr. 106. gr. auk 1. mgr. 217. gr. hegningarlaga.

5. Með játningu ákærða og vitnaframburðum, er sannað, að ákærði réðst að Árna Gíslasyni, eins og í ákæru segir, með þeim afleiðingum, að Árni hlaut þá áverka, sem í ákæru og vottorði Rögnvalds Þorleifssonar læknis greinir. Varðar þessi árás við 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga.

6. Loks er sannað með framburðum vitna og að nokkru með játningu ákærða, að hann hefur ráðist á Jón Guðmundsson og Bertram Henry Möller, eins og í ákæru greinir, með þeim afleiðingum, sem tilgreindar eru í framlögðum læknisvottorðum. Þessi háttsemi ákærða varðar við 1. mgr. 106. gr. (að því er árástina á Bertram Henry varðar) og 217. gr. almennra hegningarlaga.

Af hálfu verjanda ákærða hefur því verið haldið fram, að sakir þær, sem greindar eru í 1. til 4. tölulið ákærunnar, séu fyrndar samkvæmt 81. gr. almennra hegningarlaga. Rétt er, að

engin réttarrannsókn fór fram út af þessum sökum fyrir birtingu ákæru í dómi 20. febrúar 1975, en þá stöðvaðist fyrningarfrestur. Einnig ber að líta á, að ítrekunaráhrif dóms yfir ákærða frá 15. apríl 1966 voru ekki fallin niður, er brot þessi voru framín. Þegar sá dómur er virtur og fyrri brotaferill ákærða, hefði refsing sú, er hann vann til fyrir hverja sök fyrir sig, sem greind er í ákæruliðum 1, 2 og 4, ekki orðið vægari en fangelsi, sbr. 2. tölulið 81. gr. almennra hegningarlaga. Krafa um sýknu vegna fyrningar þessarra saka verður því eigi tekin til greina, en hins vegar verður fallist á, að sökin, sem ákært er fyrir í 3. lið, teljist fyrnd.

Samkvæmt 1. mgr. 106. gr., 1. mgr. 217. og 218. gr. almennra hegningarlaga telst refsing ákærða hæfilega metin með vísan til 71. gr., 77. gr. og 78. gr. hæfilega ákveðin (sic) fangelsi í 16 mánuði. Gæsluvarðhald ákærða frá 17. febrúar til 8. apríl 1974 dregst frá með fullri dagatölu samkvæmt 76. gr. sömu laga.

B. Bótahlið.

Með bréfi, dagsettu 10. ágúst (sic), til rannsóknarlögreglunnar, gerði Hörður Ólafsson hæstaréttarlögmaður fyrir hönd Lárusar Lárussonar þá kröfu, að ákærði greiddi honum í bætur fyrir sársauka og óþægindi kr. 30.000 með 7% ársvöxtum frá 21. febrúar 1970 til greiðsludags og málskostnað skv. texta lögmannna að fjárhæð kr. 5.500 auk kostnaðar við læknisvottorð. 1. desember ritaði Lárus Lárusson dóminum svohljóðandi: „Ég undirritaður, Lárus Lárusson, Brekkuseli 16, Reykjavík, f. 17. 01. 1942, geri þá kröfu, að skaðabætur og annar kostnaður, sem ég fór fram á árið 1970 vegna kæru á Friðrik Alexandersson, kr. 30.000, verði nú kr. 150.000, eitt hundrað og fimmtíu þúsund“. Af hálfu ákærða hefur verið fallist á fyrri kröfuna, en þeirri seinni mótmælt sem of hárri.

Í opinberu máli verður ekki dæmt um innheimtupóknun lögmannsins. Ekki liggja fyrir neinar upplýsingar um kostnaðinn við læknisvottorðið, og því er ekki hægt að taka þann kröfulið til greina. Hins vegar þykir árásarþolin, Lárus Lárusson, eiga rétt á miskabótum, sem teljast hæfilega metnar á kr. 100.000 ásamt 7% vöxtum frá 21. febrúar 1970, eins og krafist var.

Einnig liggur fyrir í málinu skaðabótakrafa frá Gunnari Marel Friðþjófssyni að fjárhæð kr. 8.000 vegna vinnutaps og útlagðs kostnaðar. Ákærði hefur samþykkt kröfuna, sem verður því tekin til greina að fullu.

Árni Vernharður Gíslason hefur gert skaðabótakröfu á hendur ákærða, samtals að fjárhæð kr. 116.260, sem sundurliðast þannig:

1) Læknisvottorð	kr. 1.000
2) Myndataka	— 760
3) Hreinsun á fatnaði	— 500
4) Vinnutap í 7 daga	— 20.000
5) Bætur fyrir þjáningar, lýti, óþægindi	— 80.000
6) Útl. lögfræðikostnaður vegna gerðar bótakröfu ..	— 14.000

Samtals kr. 116.260

Um 1.—3. Reikningur liggur fyrir um 1. lið, sem tekinn verður til greina. Gögn vantar að vísu fyrir hinum, en þar sem þeir eru hóflegir, verða þeir teknir til greina.

Um 4. Ljóst er, að kærandi, sem rekur sjálfstæðan atvinnurekstur, á óhægt um vik að leggja fram gögn vegna þessa liðs. Þar sem kröfuliðurinn er hóflegur, verður hann tekinn til greina að fullu.

Um 5. Þessi liður telst ekki of hár miðað við meiðsli, og er tekinn til greina.

Um 6. Þar sem bótakrafan er höfð uppi og dæmd í opinberu máli, verður ekki dæmt um lögfræðikostnað.

Ekki var gerð vaxtakrafa.

Samkvæmt þessu greiði ákærði Árna Vernharði kr. 1.000 + 760 + 500 + 20.000 + 80.000, eða samtals kr. 102.260.

Af hálfu Jóns Guðmundssonar hefur verið gerð eftirfarandi bótakrafa:

1. Vinnutap í 7 daga	kr. 18.000
2. Læknisskoðun	— 400
3. Miskabætur	— 50.000
4. Lögfræðileg aðstoð skv. gjaldskrá LMFÍ	— 10.740

Samtals kr. 79.140

Ekki hafa verið lögð fram nein gögn til styrktar 1. kröfulið. Þegar þess er gætt, að Jón var leigubifreiðarstjóri og því óhægt um vik að afla gagna um beint vinnutap, og kröfulið þessum er stillt í hóf, þykir rétt að taka hann til greina. Einnig er kröfuliðum 2 og 3 stillt í hóf, og verða þeir einnig teknir til greina. Þar sem bótakrafan er höfð uppi og dæmd í opinberu máli, verður ekki dæmt um lögfræðikostnað. Ekki var gerð vaxtakrafa.

Þannig ber ákærða að greiða Jóni Guðmundssyni kr. 18.000 + 400 + 50.000, samtals kr. 68.400.

Bertram Henry Möller hefur gert svohljóðandi bótakröfu:
 Bætur, vinnutap kr. 30.438.50
 Miskabætur fyrir þjáningar og óþægindi — 300.000.00

Samtals kr. 330.438.50

Bótakröfunni fylgdu 2 vottorð svohljóðandi:

„Það vottast hér með, að Bertram Möller, lögregluþjóni nr. 55, höfðu verið falin sérstök löggæslustörf dagana 18., 19. og 20. febrúar s.l., en Bertram var þessa daga frá störfum vegna meiðsla.

Fyrir þessi störf hefði Bertram fengið greitt í aukavinnu sem hér segir:

18/2	20 klst. og 42 mín. skv. 18. lfl. á	508.06 pr. klst.	10.516.90
19/2	10 klst. og 36 mín. skv. 18. lfl. á	508.06 pr. klst.	5.385.50
20/2	1 klst. og 00 mín. skv. 18. lfl. á	508.06 pr. klst.	508.06

Alls kr. 16.410.50

Virðingarfullt,

Sigurður Sigurgeirsson varðstjóri“.

„Það vottast hér með, að Bertram Möller, Tunguvegi 24, Reykjavík, átti að leika með hljómsveitinni Þyrnum í Átthagsal Hótel Sögu, Reykjavík, þann 16., 22. og 23. febrúar s.l., en af því varð ekki vegna forfalla Bertrams.

Hefði Bertram leikið með hljómsveitinni umrædd kvöld, hefðu laun hans orðið sem hér segir:

16. febrúar	kr. 4.676:00
22. febrúar	— 4.676:00
23. febrúar	— 4.676:00

Samtals kr. 14.028:00

Virðingarfullt.

Arthur R. Moon, Bólstaðarhlíð 15 Rvk.“.

Rétt þykir að taka bótaliðinn fyrir missi vinnulauna að fullu til greina, eða fjárhæð kr. 30.438.50. Kröfuna um miskabætur þykir ekki rétt að taka til greina að fullu gegn mótmælum. Hæfilegar bætur miðað við málavexti þykja vera að fjárhæð kr. 250.000. Ekki hefur verið gerð krafa um greiðslu vaxta. Ákærði greiði því Bertram Henry Möller kr. 280.438.50, sem breytast í

kr. 280.439 samkvæmt 8. gr. laga um gjaldmiðil Íslands, sbr. lög nr. 38/1974 og reglugerð nr. 339 frá sama ári.

C. Sakarkostnaður.

Samkvæmt 1. mgr. 141. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 74/1974 ber að dæma ákærða til greiðslu á sakarkostnaði málsins, m. a. á saksóknarlaunum í ríkissjóð að fjárhæð kr. 100.000 og réttargæslu- og málsvarnarlaunum skipaðs verjanda, Ólafs Þorgrímssonar hæstaréttarlögmanns, að fjárhæð kr. 150.000.

Dómsorð:

Ákærði, Friðrik Tómas Alexandersson, sæti fangelsi í 16 mánuði.

Gæsluvarðhald ákærða á tímabilinu 17. febrúar til 8. apríl 1974 komi til frádráttar með fullri dagatölu.

Ákærði greiði skaðabætur:

1. Lárusi Lárussyni að fjárhæð kr. 100.000 auk 7% vaxta frá 21. febrúar 1970.

2. Gunnari Marel Friðþjófssyni að fjárhæð kr. 8.000.

3. Árna Vernharði Gíslasyni að fjárhæð kr. 102.260.

4. Jóni Guðmundssyni að fjárhæð kr. 68.400.

5. Bertram Henry Möller að fjárhæð kr. 280.439.

Ákærði greiði sakarkostnaðinn, m. a. saksóknarlaun í ríkissjóð, að fjárhæð kr. 100.000, og réttargæslu- og málsvarnarlaun skipaðs verjanda, Ólafs Þorgrímssonar hæstaréttarlögmanns, að fjárhæð kr. 150.000.